

2017

ÅRSREDOVISNING

Livrustkammaren och Skoklosters slott
med Stiftelsen Hallwylska museet

Innehåll

5	Överintendentens kommentar
6	Vision och strategi – myndighetens utveckling
7	Myndigheten som arbetsplats
9	Samverkan med andra aktörer
11	Publik och tillgänglighet
13	Livrustkammarens besöksutveckling
14	Skoklosters slotts besöksutveckling
15	Hallwylska museets besöksutveckling
16	Tillgänglighet
17	Myndighetens prestationer
19	Samlingskontroll
22	Tillfälliga utställningar
24	Pedagogiska tjänster
28	Forskning och utveckling
30	Övrig väsentlig information
30	Lokalförsörjning
31	Inköp och efterlevnad LOU
31	Externa finansieringskällor
33	Ekonomisk redovisning
33	Resultaträkning
34	Balansräkning
36	Anslagsredovisning
37	Tilläggsupplysningar och noter
42	Sammanställning över väsentliga uppgifter

Livrustkammaren

Hallwylska museet

Skoklosters slott

Överintendentens kommentar

Summeringen av 2017 års verksamhet innebär den allra sista för myndigheten Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet (LSH). Från 1 januari 2018 ingår de tre museerna Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet i Statens historiska museer (SHM). Samgåendet med SHMM har präglat verksamheten under hela året. Många medarbetare har varit med och arbetat för ett så bra samgående som möjligt. Det har tagit både tid och kraft i anspråk, vilket har gjort att utvecklingsprojekt och nya samarbeten har fått stå tillbaka. Samtidigt visar summeringen av året att verksamheten fortgått och lett till mycket fina resultat. Ett mål för verksamhetsplaneringen var att uppnå Vision 2017 som formulerades år 2015 med en rad strategier för att nå den övergripande visionen. Med facit i hand kan vi se att vi lyckades. År 2017 har innehållit en rik verksamhet både vad gäller det publika erbjudandet och samlingsförvaltning.

Samgåendet med Statens historiska museer har betytt planerande av en rad förändringar och inte minst en ny organisationsstruktur från 1 januari 2018. Det har dock inte inneburit några förändringar avseende besöksmålen. De tre LSH-museerna kommer fortsatt att vara egna starka varumärken men i ett nytt sammanhang med nya möjligheter. Den sista maj tog Magnus Hagbergs förordnande som överintendent slut efter nio år och jag fick träda in som den sista överintendenten för myndigheten LSH. Det främsta målet under det dryga halvåret har varit att säkerställa ett samgående där både SHMM:s och LSH:s behov och kompetenser tillvaratas på bästa sätt. Med ett samgående på lika villkor ser jag fram emot det fortsatta arbetet i det nya Statens historiska museer.

Malin Grundberg
ÖVERINTENDENT

Vision och strategi – myndighetens utveckling

LSH:s treåriga *Vision 2017* har varit vägledande för myndighetens arbete sedan 2015. I verksamhetsplaneringen inför visionens sista år hade myndigheten därför ett skärpt fokus på att genomföra den fullt ut i praktiken. Hela personalgruppen deltog under två dagar i en gemensam kreativ process kring hur LSH:s vision skulle uppnås. Utgångspunkten för verksamhetsplanen var visionens åtta strategiformuleringar. Till varje strategi kopplades prioriterade aktiviteter från alla museer och enheter, för att säkerställa att relevant verksamhet planerades och bedrevs.

2018 års samgående med SHMM kom delvis att påverka myndighetens fokus på visionen. Många, framför allt i stödfunktionerna, har under året arbetat intensivt med hur verksamhetsövergången ska lösas på bästa sätt. I första hand har en mängd praktiska och administrativa frågor varit nödvändiga att lösa. Trots detta visar årsredovisningen att vi lyckades uppnå LSH:s vision. Under kommande år ska en gemensam vision och inriktning arbetas fram i den nya och större konstellationen av museer och personal, utifrån det uppdrag som den nyskapade myndigheten fått.

Föremål fotograferade till Livrustkammarens basutställning.

LSH:s visionsbaserade värdegrund

Vi arbetar för alla människors lika värde och bidrar till en demokratisk samhällsutveckling.

Genom mångfald möjliggör vi mötet med fler och olika människor. Med kunskap och olika perspektiv, på såväl det förgångna som samtiden, visar vi att det går att förändra samhället.

2017 ska verksamheten

- uppfattas som inbjudande, händelserik och dynamisk
- ta en självklar plats i samhällets kunskapsutveckling
- präglas av en öppenhet för delaktighet och medskapande

Strategi

1. Vår verksamhet ska vara tillgänglig för alla. Vi river hindren!
2. Med en nyfiken och utforskande dialog skapar vi relationer som breddar och fördjupar verksamheten. Vi söker samarbeten som kompletterar!
3. I samverkan producerar och kommunicerar vi kunskap. Delad kunskap är ökad kunskap!
4. Med fler och nya perspektiv gör vi våra berättelser mer angelägna. Vi vågar mer och når fler!
5. Med besökarna i centrum utvecklar vi vårt värdskap och museerna som offentliga rum.
6. Vi stimulerar till livslångt lärande och använder olika lärostilar. Genom att aktivera flera sinnen, engagera och beröra skapar vi upplevelser.
7. Vi brukar och kommunicerar våra samlingar och miljöer. Ett använt kulturarv blir ett angeläget kulturarv!
8. Vi bevarar effektivt det kulturarv vi förvaltar för nutida och framtida generationer

Vårt interna arbete präglas av

- A. att vi tar stöd i och utvecklar våra gemensamma rutiner och arbetsprocesser för en mer effektiv och kvalitativ verksamhet.
- B. att vi utvecklar medarbetarskap och ledarskap för att bättre kunna ta ansvar för verksamhetens delar och helhet. Tillsammans tar vi ansvar för en arbetsmiljö med ständiga förbättringar.
- C. att vi har en god stabil ekonomi.
- D. att vi respekterar varandra, litar på varandras kompetenser och välvilja att ta ansvar för verksamheten. Med tydlig *kommunikation* skapar vi *acceptans* för varandra. Vår trygghet finns i känslan av att vara uppskattade och behövda på arbetsplatsen. Med lite självdistans och *humor* får vi mod att utvecklas genom att pröva och lära.

Medarbetare från myndigheten i tidstypiska 1800-talskläder för marknadsföringen av Skoklosters slotts utställning "Jane Austens värld".

Myndigheten som arbetsplats

Kompetensinsatser och kompetensöverföring

Utifrån LSH:s strategiska kompetensförsörjningsplan hölls under året en utbildning i mobil filmteknik, där tio personer deltog. Fortbildning för sju medarbetare som arbetar som projektledare har genomförts i syfte att skapa teamkänsla samt samsyn kring ledarskapet som projektledare. Två chefer har genomgått UGL-utbildningar och en chef har gått en längre chefsutvecklingsutbildning, Kvinna och chef i staten. Internutbildningar av medarbetare har skett i de administrativa stödsystem som varit aktuella inför 2018 års samgående med Statens historiska museer. Introduktion för nyanställda har genomförts och förbättrats.

Studiebesök i kompetensutvecklingssyfte har genomförts, bland annat har medarbetare och museichefen vid Skoklosters slott besökt Italien i samband med ett EU-projekt om konst och mat, vilket ledde till en så kallad White Dinner i Skoklosters slottspark. LSH har delat med sig av kunskap och erfarenhet på olika områden och därmed kompetensöverfört till en rad organisationer. Stiftelsen Skansen, Regeringskansliet samt Arkitektur och designmuseets kommunikationsavdelning med flera har fått ta del av LSH:s framgångsfaktorer i sociala medier och hur myndigheten arbetar strategiskt med kommunikation. Medarbetare vid de Estniska specialbiblioteken kom för att lära sig mer om hur vi arbetar med digitalisering

och pedagogisk förmedling gentemot skola. LSH har varit med och arrangerat och flera medarbetare och chefer har deltagit i Sveriges museers vårmöte för utbyte av kunskap och erfarenheter.

LSH tar emot grupper, enskilda studenter och forskare och arrangerar fördjupade temavisningar och workshops. Flera universitetsutbildningar kommer till museerna för studiebesök och använder besöket och samlingarna som en viktig och återkommande del i undervisningen. Medarbetare har handlett fem studenter från universitet och högskola i deras praktikperioder under 2017. För museerna innebär detta en möjlighet att tillgängliggöra samlingarna och sprida kunskap om föremål och miljöer. För studenterna är det ett unikt tillfälle att på nära håll studera föremål och det sammanhang där föremålen ingår.

Åldersbalans och antalet anställda

Medelantalet anställda under 2017 var 75 personer (77), siffror inom parentes avser motsvarande uppgifter från 2016. Av dem är 67% tillsvidareanställda, 9% visstidsanställda samt 23% timavlönade. Uttryckt i årsarbetskrafter var 61 (64) personer anställda under 2017. Medelåldern för tillsvidareanställda vid LSH är 47 år (47). Medelåldern för tillsvidareanställda i kompetenskategorierna ledningskompetens är 47 (48), för kärnkompetens 46 (46) och för stödkompetens 50 (49).

Konservatorerna arbetar med metallföremål i konserveringsateljén i Tumba.

risk- och konsekvensanalyser genomförts i olika stadier av samgåendeprocessen. Under året har en chefsutvecklingsinsats avseende arbetsmiljöarbete och social arbetsmiljö genomförts samt en skriftlig delegering skett av arbetsmiljöuppgifter till chefer med personalansvar. Två av varandra oberoende arbetsmiljöinsatser har genomförts i syfte att förbättra samarbetsklimat och kommunikation för att uppnå en förbättrad arbetsmiljö.

Tyvärr har en ökning av sjukfrånvaron inträffat under 2017. Sjukfrånvaron uppdelad på ålder visar att gruppen 30 – 49 år har ökat andelen av sjukfrånvaron och gruppen 50 år eller äldre har ökat markant. Under året har fyra längre sjukdomsfall påverkat statistiken.

PROCENTUELL FÖRDELNING AV ANSTÄLLDA UTIFRÅN ÅLDERSINTERVALL:

	<35	35-44	45-54	55-65	>65
Samtliga	14%	29%	29%	29%	-
Kvinnor	21%	26%	21%	33%	-
Män	-	35%	43%	22%	-

Personalomsättningen var 9% (7%), vilket speglar myndighetens behov av säsongsanställda under den del av året när museerna har flest besökare. Två medarbetare har gått i pension under året. Totalt har fyra rekryteringar genomförts, två av dem i syfte att täcka personalbehovet inför säsonger, vilket har lett till totalt 30 nyanställda under 2017.

Jämställdhet och mångfald

Relationen mellan antalet anställda kvinnor och män går i rätt riktning för ökad jämställdhet, 33% (31%) är män och 67% (69%) är kvinnor. Under året har myndigheten tagit emot fem personer inom uppdraget från regeringen att erbjuda nyanlända samt långtidsarbetslösa moderna beredskapsjobb. Dessa har arbetat som assisterande museivärdar, hjälpt till med digitalisering av samlingarna samt deltagit i arbetet på ett av våra miljömuseer. En funktionsnedsatt praktikant har beretts plats under året.

Arbetsmiljö, hälsa och sjukfrånvaro

Antalet medarbetare som använt friskvårdsbidraget är 32 (29), vilket motsvarar 49% (44%) av de anställda. Arbetsmiljökommittén, där såväl strategiska som operativa arbetsmiljöfrågor behandlas, har sammanträtt fem gånger. Med anledning av samgåendet med SHMM har flera

SJUKFRÅNVARO FÖR MYNDIGHETEN

	2017	2016	2015
Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid, totalt	2,91	1,95	2,2
Sjukfrånvaro, exkl. 60 dgr frånvaro	1,28	1,2	1,6
Jämförelse kön			
Kvinnor	2,47	2,03	2,5
Män	3,81	1,74	1,4
Jämförelse ålder			
50 år–	2,34	0,99	1,9
30–49 år	3,24	3,05	2,5
–29 år	*	*	*

*Gruppen bedöms för liten för att redovisas explicit.

Miljöledning

LSH arbetar för en ständig förbättring av verksamhetens miljöarbete. Det systematiska miljöarbetet utgår från en av myndigheten framtagna och beslutad miljöpolicy. Miljöaspekter som prioriteras är i första hand energiförbrukning, tjänsteresor, avfallshantering samt miljökrav vid inköp av varor och tjänster. LSH har sedan flera år tillbaka aktivt arbetat med omställning från äldre ljuskällor till mer energieffektiva ljuskällor i LED-teknik och har under året tagit ytterligare steg i denna utveckling. För tjänsteresor till och från Skoklosters slott har det ekonomiska tillägget för samåkning visat sig effektivt för att minska den totala mängden koldioxidutsläpp.

På internationella kvinnodagen samarbetade LSH med Wikimedia och Stockholms universitet för att förbättra representationen av kvinnor på Wikipedia i projektet Art+Feminism.

Samverkan med andra aktörer

Samverkan, samarbete och samordning med aktörer som kompletterar LSH:s verksamhet har under flera år varit prioriterat inom myndigheten. LSH definierar samarbete som aktiviteter där myndigheten och en part ingått en överenskommelse om ett visst resultat. Samverkan definieras som något mindre formellt, som exempelvis ett nätverk. Samordning är när gemensamma funktioner skapas eller delas. Året som gått har varit ovanligt i LSH:s verksamhet. Aldrig tidigare har så mycket samordning skett med en och samma enskilda museimyndighet, SHMM. Det intensiva samarbetet med SHMM har resulterat i att antalet samarbeten totalt har minskat, 187 stycken mot 274 stycken föregående år.

För att vara redo för Riksdagens eventuella beslut om ett samgående mellan LSH och SHMM började museimyndigheterna samarbeta redan tidigt under året. Under det andra halvåret blev arbetet med samgåendet mer formaliserat och målinriktat. Formen för samarbetet har under året övergått i ren samordning genom det stora arbetet med gemensamt verksamhetsstöd och organisation. Frågor som gemensam dokumenthantering, avtal,

telefoni, HR-processer och -system, IT-miljö och ekonomimodell, för att bara nämna några, har samordnats under några få månader parallellt med den ordinarie museiverksamheten.

Samverkan

Den vanligaste formen för samverkan är olika nätverk kring museigemensamma frågor. LSH deltar exempelvis i nätverk kring utställningar, kunskapsuppbyggnad och forsknings- och utvecklingsfrågor. Samverkan, även om den inte direkt leder till konkret mätbara resultat, är en viktig kompetensutvecklingsfråga, där museerna kan lära av varandra. I det nystartade Centralmuseernas strategiska nätverk för digitalisering är LSH sammanställande och ambitionen är att tillsammans komma längre än vad de enskilda museerna kan.

Kring årets event *Art+Feminism* samverkade LSH med Stockholms universitet (Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap) och ett knappt hundratal deltagare, bland annat från studentkåren, bidrog till att förbättra representationen på Wikipedia.

Independent Kostym var en viktig samarbetspart under året. Här i "Bergman på modet" i Hallwylska museet.

Samarbete

LSH har ett utbrett och väletablerat samarbete, regionalt och internationellt, med privata aktörer och institutioner. Publikationen *Systrarna von Hallwyls* redaktör och även bokens tre huvudförfattare är alla intendenten vid museerna, men för att ge utblick, kontext och ytterligare perspektiv samarbetade projektgruppen bland annat med experter vid Lunds universitet och Thielska galleriet. Ett annat viktigt samarbetsområde är kring museernas utställnings- och programverksamhet, till vilka olika externa parter bidrar med kompetens. Det stora flertalet av årets utställningar producerades i samarbete med olika aktörer. En återkommande samarbetspartner, i hela tre utställningar på varsitt museum, har varit Independent Kostym, som bidragit till utställningarna genom kompetens kring dräkt och kostym. Under året har olika samarbeten bland annat resulterat i programverksamhet såsom tesalonger på temat Fanny och Alexanders jul och Jane Austens värld. LSH samarbetar också med andra aktörer för förstärkt kompetens hos dem. Livrustkammaren håller återkommande föredrag och föreläsningar om museets framgångar i sociala medier och myndighetens konservatorer utbildar kyrkan i att vårda och konservera kyrkliga rum.

Samordning

En stor del av LSH:s verksamhetsår har ägnats åt samordning med SHMM. Resultatet av denna stora arbetsinsats kommer att synas 2018 genom exempelvis gemensam samlingsdatabas, ekonomisystem och IT-miljö.

Samordningen inom digitaliseringsfrågor för kulturarvssektorn kvarstår, där LSH både är sammankallande för Centralmuseerna i frågorna samt representerar Centralmuseerna i beredningsgruppen för Digisam.

Dräkt från Independent Kostym i utställningen "I love you madly" i Livrustkammaren.

Foto: Björn Övarförd

Riddarklubbens årliga maskerad i Blå Hallen i Stadshuset lockade hundratals sköna riddare och tappra prinsessor.

Publik och tillgänglighet

Publik

LSH BESÖKARE	2017	2016	2015
Antal anläggningsbesökare	736 572	800 225	536 005
– antal barn & unga < 19 år	88 157	99 669	64 639

Andra året av fri entré har inneburit en fortsatt stor publik-tillströmning till museerna. Liksom tidigare gäller detta för de två besöksmålen belägna i Stockholm. Skoklosters slott påverkas inte lika tydligt av fri entré, utan hade istället en mycket publikdragande betalutställning på temat Jane Austens värld. Under året gjordes flera justeringar av det publika utbudet kopplat till de lärdomar som drogs under första året med fri entré. Även dessa har sett olika ut beroende på museernas olika förutsättningar. I Livrustkammaren infördes kortare introduktioner till museet medan Hallwylska museet förlängde öppettiderna och utökade sin visningsverksamhet under högsäsong. Metoden för besöksräkning för Livrustkammaren och Hallwylska museet är samma som föregående år, vilket gör siffrorna helt jämförbara med 2016, medan Skoklosters slott infört en manuell registrering av besökarna i slottet. Detta gör att siffrorna inte är helt kompatibla med förra året avseende

Skoklosters slott, vilket även förklarar de lägre siffror som framträder i statistiken. Totalt sett hade LSH 736 572 anläggningsbesökare, jämfört med 800 225 föregående år vilket är en nedgång med 8%. Det måste ändå ses som en framgång att den höga nivån från fri entré-reformens första år har upprätthållits i så stor utsträckning.

Så räknades besökare 2017

LIVRUSTKAMMAREN

Anläggningsbesökare:

- anläggningen består av museet samt museibutiken
- räknas med besöksräknare, samma teknik som tidigare år (sensor)
- stickprov görs för att säkerställa kvaliteten på räknandet
- medarbetare räknas bort från totalsumman

Verksamhetsbesökare:

- barn och unga under 19 år registreras i kassasystemet
- övriga verksamhetsbesökare har ej registrerats manuellt p g a logistik och stor publik-tillströmning

Besökare i alla åldrar hittade till Hallwylska museet.

SKOKLOSTERS SLOTT

Anläggningsbesökare:

- anläggningen består av slottet/museet med café och museibutik samt parken
- räknas fr o m 2016 med besöksräknande kameror
- medarbetare räknas bort från totalsumman

Verksamhetsbesökare:

- samtliga besökare registreras i kassasystemet, barn och unga särskiljs

HALLWYLSKA MUSEET

Anläggningsbesökare:

- anläggningen består av palatset/museet, museibutik och palatsetgården med restaurang under sommarhalvåret och andra arrangemang under övrig tid
- räknas som tidigare med besöksräknare, dock med ny teknisk utrustning fr o m 2016 i form av en besöksräknande kamera
- medarbetare räknas bort från totalsumman
- stickprov görs för att säkerställa kvaliteten på räknandet

Verksamhetsbesökare:

- samtliga besökare registreras i kassasystemet, barn och unga särskiljs

Publikundersökningar

LSH PUBLIKUNDERSÖKNING	2017	2016	2015
Fördelning män & kvinnor			
Kvinnor	61%	60%	57%
Män	39%	39%	42%
KVALITETSMÅTT			
nöjda el mycket nöjda besökare*	97%	97%	94%

* Uppgifterna hämtas från MYKA:s publikundersökning 2017.

Museerna har utfört publikundersökningar enligt Myn-digheten för kulturanalys (MYKA) upplägg och direktiv med ett par egna frågor som tillägg, bl a för att ta reda på andelen förstagångsbesökare i museerna. Publikunder-sökningarna visar att 45% besökte det angivna museet för första gången, vilket är samma nivå som föregående år. Andelen museivana besökare tycks emellertid ha minskat något. Föregående år hade 45% besökt ett till tre museer de senaste 12 månaderna, medan den andelen hamnade på knappt 30% under 2017. Detta kan vara ett tecken på att fri entré-reformen gjort att fler och mer museiovana grupper hittar till våra museer. Andelen besökare med eftergymnasial utbildning är fortsatt hög på 67%, vilket är samma nivå som 2016.

Besökarnas geografiska hemvist ser enligt publik-undersökningen ut ungefär som föregående år. Andelen besökare från länet ligger på samma nivå (16%) medan andelen besökare från övriga Sverige minskat från 39 till 33%. Även fördelningen mellan män och kvinnor ser ut som föregående år. Andelen kvinnor blev 61% (60% 2016) och andelen män 38% (39% 2016). En fördelning 60/40 brukar räknas som jämställd och sett över några år har museerna inom LSH en ungefärligt jämställd fördelning mellan män och kvinnor avseende besökare. Vad gäller åldersfördelningen visar publikundersökningen att inte heller denna förändrats annat än marginellt sedan före-gående år.

Sammantaget visar publikundersökningarna för de tre museerna att verksamheten är stabil och samman-sättningen av besökare inte förändrats avsevärt på något område, men med det glädjande undantaget att fler musei-ovana besökare tycks ha hittat till museerna.

I utställningen "Katanas! Japanska svärd i fakta och fiktion" visade LRK upp en del av samlingen som vanligtvis inte ställs ut.

redovisar därför enbart anläggningsbesökare, men eftersom det inte finns något annat än museiverksamhet i anläggningen (exempelvis en restaurang) ger siffran en god bild av antalet besökare.

Under året öppnade museet inte som brukligt någon stor utställning, eftersom betydande resurser riktats till en ny kommande basutställning. Ett par mindre utställningar har ändå lockat besökarna till museet, liksom den nuvarande basutställningens ständiga dragningskraft. Under högsäsong har avsevärda mängder besökare hittat till museet. Glädjande nog har besökarna trots det höga besöksstrycket i lokalerna varit nöjda. Andelen nöjda eller mycket nöjda blev 97%, samma som 2016. Försäljningen i museibutiken har varit fortsatt mycket god under året.

Ett nytt upplägg infördes med kortare gratis introduktioner till museet, istället för en längre visning. Detta var ett led i att anpassa verksamheten till fri entré, och ledde till att fler deltog i visningarna. De bokade skolgrupperna minskade, medan skolor som gick på egen hand har fortsatt att öka. Antalet barn och unga, registrerade manuellt i entrén, minskade mer än det totala antalet besökare. Det kan delvis förklaras med att det är svårt att fånga in de unga besökarna i den manuella räkningen. Det kan också förklaras med att museet inte öppnade någon utställning under året med fokus på de små barnen. Andelen kvinnor blev 58% och män 42%, vilket ligger i linje med föregående år. En dryg tredjedel (34%) var förstagsbesökare, vilket tyder på att fri entré delvis lockat ny publik.

Året kan summeras med att Livrustkammaren har lyckats behålla en mycket hög publik tillströmning även under fri entré-reformens andra år. Det visar att vår angelägenhetsgrad och popularitet är stor och att vi därför fortsatt når många besökare av skiftande slag.

Malin Grundberg

MUSEICHEF LIVRUSTKAMMAREN

Livrustkammarens besöksutveckling

BESÖKARE	2017	2016	2015
Antal anläggningsbesökare	422 336	454 670	270 269
Fördelning män & kvinnor			
kvinnor	58%	58%	51%
män	42%	41%	45%
antal barn & unga <19 år	68 033	81 658	49 792
KVALITETSMÅTT			
nöjda el. mycket nöjda besökare*	98%	97%	95%

* Uppgifterna hämtas från MYKA:s publikundersökning 2017.

Andra året med fri entré i Livrustkammaren gav ett fortsatt mycket fint resultat. Totalt hade Livrustkammaren 422 336 besökare, en minskning med 7% jämfört med förra året. Ökningen är dock mycket stor, hela 56%, jämfört med 2015. Det visar att fri entré har gjort att besökarna fortsatt hitta till museet även under reformens andra år. I Livrustkammaren har inte besökarna kunnat registreras manuellt på grund av det stora besöksantalet. Museet

Utställningen "Jane Austens värld" blev en riktig publiksuccé på Skoklosters slott.

också de större arrangemangen i parken räknas in. Slottsparken är idag en viktig del av museiverksamheten med många aktiviteter som till exempel firandet av nationaldagen i samarbete med Håbo kommun och tornerspel med medeltida marknad.

2017 öppnade Skoklosters slott två utställningar, en sommarutställning och en ny del av en permanent utställning: *Silverkammaren*. Sommarens utställning *Jane Austens värld* blev en stor succé och många fler än beräknat valde att köpa en särskild biljett till denna utställning. I slottets gästrumsvåning visades dräkter från flera filmer om Jane Austen. Jane Austens kvinnovärld kopplades samman med Skoklosters kvinnor under början av 1800-talet. Utställningen *Silverkammaren* är en permanent utställning på slottets bottenplan och visar en stor del av slottets silverskatter, som genom sin nya placering blir mer tillgänglig för alla besökare.

Slottet erbjöd många pedagogiska aktiviteter med teman från sommarens utställning såsom danssuppvisning, dansskola, tesalonger med kvinnotema och en bal i Jane Austens anda. Sedan oktober 2016 har Skoklosters slott varit en partner i EU-projektet Innova MuseUm tillsammans med besöksmål i Italien, Grekland, Portugal och Albanien för att främja fler besökare med temat *Konst och mat*. För Skoklosters slotts del ledde det till aktiviteter som *Smaka på målningen Vertumnus* med fruktdrinkar för barn och vuxna, en barockmiddag inspirerad av en tavla och ett dukat bord med sockerskulpturer.

Antalet barn som kom till slottet ökade stort och landade på 8 766 personer (6 155). Bland nyheterna som lockade fanns den nya slottsateljén i ett av slottets tornrum. Andelen kvinnliga besökare ökade jämfört med föregående år, 64% mot 36% män (55/45). Det kan troligen förklaras med att *Jane Austens värld* lockade en kvinnlig publik. Andelen nöjda besökare blev även i år 95%.

2017 har varit ett år med många olika aktiviteter och en mycket publikdragande tillfällig utställning – ett lyckat år för Skoklosters slott.

Rebecka Enhörning

MUSEICHEF SKOKLOSTERS SLOTT

Skoklosters slotts besöksutveckling

BESÖKARE	2017	2016	2015
Antal besökare (tidigare beräkning)			72 099
Antal anläggningsbesökare	86 098	91 169	
Antal verksamhetsbesökare	47 548	60 685	
Fördelning män & kvinnor			
kvinnor	64%	55%	53%
män	36%	44%	46%
antal barn & unga <19 år	8 766	6 155	6 180
KVALITETSMÅTT			
nöjda el. mycket nöjda besökare*	95%	95%	92%

* Uppgifterna hämtas från MYKA:s publikundersökning 2017.

Verksamhetsbesökarna, dvs de som har tagit del av museets aktiviteter och miljöer inne i slottet, har registrerats manuellt i kassan under året vilket ledde till att antalet besökare blev lägre än föregående år. Anläggningsbesökarna är alla besökare till hela besöksmålet Skoklosters slott, där

I utställningen "Bergman på modet" på Hallwylska museet visades bland annat filmkostymer från Fanny & Alexander.

intresset för museet har öppettiderna utökats under helgerna. Brandmyndigheternas, liksom museets egna, säkerhetsföreskrifter tillåter att maximalt 120 personer vistas samtidigt i lokalerna, vilket resulterat i långa köer främst under helgerna. Trots köer och väntetid var 98% nöjda med sitt besök.

Museet erbjuder omfattande pedagogisk verksamhet för olika målgrupper, på bas- och fördjupningsnivå, liksom på olika alternativa sätt för att nå syn- och hörselnedsatta samt de med kognitiva funktionsvariationer. Såväl de som är bekanta med museet som de som besöker museet för första gången har erbjudits verksamhet som ger kunskaper och upplevelser kring den kulturhistoria och de samlingar som museet förvaltar. Under året har andelen förstagångsbesökare ökat till 54% (46%) vilket delvis kan ses som ett tecken på att fri entré har lyckats att locka nya besökare. Konceptet med tesalonger, fördjupade diskussioner i ett ämne, liksom föredrag i anslutning till pågående utställningar har varit efterfrågade. Antalet vuxna i program ökade stort, från 230 stycken år 2016 till 3 178 stycken år 2017. Andelen barn däremot minskade till något men ligger fortsatt på en stabil nivå.

Museets utställningar har riktat sig till flera olika målgrupper. Året inleddes med en fotoutställning med den världsberömda fotografen Jens S. Jensens bilder från Hammarkullen, där den fotointresserade publiken utgjorde målgruppen. Mode och dräkt historia har sin givna publik och museet har visat klassiskt herrmode samt teater- och filmkostymer för kvinnoroller i Ingmar Bergmans uppsättningar. Antalet personer som har deltagit i museets utåtriktade verksamhet, det vill säga utställningar, programverksamhet, visningar, konserter, föredrag har ökat med 4,5%. Däremot har antalet anläggningsbesökare, dit bland annat serveringens besökare räknas, sjunkit med 6%. Den kalla sommaren är en faktor som kan ha påverkat resultatet. Samarbetet med restauratören har pågått i tre säsonger och speciellt årets koncept med julbord i sekelskiftesstil har genererat ca 37% fler besökare till museet under november och december, i synnerhet kombinationen med museets *Jul i palatset-visning* och julbord var mycket efterfrågad. Museet tilldelades Kulturarvspriset 2017, vilket tyder på att den verksamhet som bedrivs både syns och uppskattas av våra besökare, liksom av andra aktörer inom musei- och kultursektorn.

Heli Haapasalo

MUSEICHEF HALLWYLSKA MUSEET

Hallwylska museets besöksutveckling

BESÖKARE	2017	2016	2015
Antal anläggningsbesökare	228 138	254 386	193 637
Antal verkamhetsbesökare	106 030	101 462	59 512
Fördelning män & kvinnor			
kvinnor	63%	65%	68%
män	37%	34%	30%
antal barn & unga <19 år	11 358	11 856	8 667
KVALITETSMÅTT			
nöjda el. mycket nöjda besökare*	98%	99%	96%

* Uppgifterna hämtas från MYKA:s publikundersökning 2017.

Hallwylska museet har fokuserat på att utveckla bemötandet både i den fysiska miljön och i de digitala kanaler som används för att kommunicera med publiken. Besökarna erbjuds bättre möjlighet att planera sitt besök genom att det i allt större utsträckning går att köpa biljetter i förväg till olika aktiviteter. För att möta det ökade

Genom bland annat digitalisering möjliggör
LSH ökad tillgänglighet till samlingar och arkiv.

Tillgänglighet

Arbetet med att öka tillgängligheten till myndighetens verksamhet och publika lokaler är en central och prioriterad uppgift. Det kräver dock stora insatser eftersom två av myndighetens tre museer befinner sig i lokaler där det finns fysiska hinder av olika slag på grund av miljö-museernas karaktär. Tillgängliggörandet kan dock ske på många sätt, i den fysiska miljön men också digitalt och genom exempelvis anpassning av öppettider, utbud av information i alternativa format och visningar anpassade efter olika målgrupper.

Den fysiska tillgängligheten är god på Livrustkammaren, men för att ytterligare förbättra den har museet fått en parkering för rörelsehindrade utanför entrén. I övrigt har arbetet handlat mer om att göra verksamheten tillgänglig. Inom ramen för samarbetet med RBU (Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar) har museet erbjudit specialöppet för barn med funktionsvariationer, så att de har haft möjligheten att besöka museet utanför ordinarie öppningstid i en lugnare miljö. Museet har erbjudit syn- och teckentolkade visningar, visningar för personer med demensdiagnos samt språkcaféer för nyanlända tillsammans med föreningen Internationella Bekantskaper.

En viktig åtgärd på Skoklosters slott har varit att flytta ner Silverkammaren till bottenvåningen för att åstadkomma bättre tillgänglighet. För att underlätta besöket togs en ny vägledning fram på engelska liksom en särskild orienteringskarta. I den fysiska miljön har tillgängligheten förbättrats genom att flera av trapporna har försetts med nya ledstänger vilket var ett projekt som påbörjades förra året. Även trappmarkeringarna och möjlighet till sittplats i museimiljön har förbättrats i samarbete med SFV. Särskilda belysningsstolpar har tagits fram för förbättrad till-

gänglighet i de våningar som saknar el.

Hallwylska museet har erbjudit anpassade visningar för målgrupper med olika behov, till exempel för personer med minnesproblematik (inom projektet *Möten med Minnen*), i behov av teckenspråk, syntolkade visningar, samt språkcaféer för nyanlända. Museets öppethållande har utökats för att tillmötesgå behovet av mer tillgängliga öppettider. En ny audioguide med en dramatiserad berättelse kring palatset och dess herrskap och tjänstefolk togs fram för att underlätta besöket på egen hand. En podcast har också lanserats för att erbjuda verksamhet för dem som inte kan besöka museet på grund av funktionsnedsättning eller geografiskt avstånd. Åtgärderna i den fysiska miljön har främst handlat om små förbättringar som att erbjuda sittplatser i museimiljön för museets besökare.

Det digitala utbudet på museernas webbplatser har fortsatt att öka för större tillgänglighet till samlingar och miljöer. Förutom på webbplatserna visas flera 3D-scannade miljöer och föremål ur museernas samlingar på 3D-plattformen Sketchfab. Bland annat visas för Livrustkammaren Gustav Vasas hjälm, för Skoklosters slott hela Kungssalen samt två museiföremål och för Hallwylska museet visas två av paradvåningens rum med länkar innehållande fördjupad information. På Livrustkammaren togs en digital fördjupning om japanska svärd fram i anslutning till utställningen *Katanas!*. På Google Cultural Institute publicerades Skoklosters slotts digitala utställning *Guld som glittrar (Yes, Wonderful things!)* i samband med öppnandet av den nya Silverkammaren. Hallwylska museets *Children of their time* lanserades i samband med öppnandet av fotoutställningen *Barn av sin tid*.

Myndighetens prestationer

För att säkerställa att myndigheten bedriver verksamheten i enlighet med gällande förordning (2007:1195) med instruktion har LSH utvecklat en struktur för hur myndigheten bedriver verksamheten på ett kvalitativt och korrekt sätt. De kvalitativa aspekterna som är formulerade av LSH genomsyrar hela strukturen i hur den följs upp. LSH utgår ifrån resultatkvälitet (*vad/vilken* prestation som uppnås), processkvälitet (*hur* en verksamhet eller tjänst utförs) samt struktur-kvälitet (säkerställande att samtliga medarbetare är införstådda med myndighetens vision och strategi). För att se till att önskat resultat uppnås har LSH internt kompletterat med fastställda arbetsprocesser och rutiner. Myndigheten arbetar kontinuerligt med utvärderingar och uppföljningar internt för att utveckla och förbättra metoder för kvalitetsuppföljning. Bland annat sker utvärdering och uppföljning av projektmodell, processer och rutiner. De prestationer som myndigheten redovisar i årsredovisningen ligger i linje med de krav som finns i Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt de mål och återrapporteringskrav som återfinns i LSH:s regleringsbrev. För verksamhetens totala intäkter och kostnader hänvisas till resultaträkningen.

Definition av kvälitet i verksamheten

Arbetet med de övergripande kvalitativa aspekterna i verksamheten, alltifrån planering och inköp till färdigt resultat och utvärdering, tar avstamp i myndighetens vision och strategi. Det ger LSH en gemensam riktning för verksamheten och säkerställer väl förankrade beslut och processer.

Resultatkvälitet

Att mäta kvälitet är en mycket komplex uppgift, men för att kontinuerligt kunna följa, arbeta med och utveckla såväl

verksamhet som metoder för mätning och bedömning har LSH definierat flera olika aspekter som mått på kvälitet, vilka följs kontinuerligt. Som exempel kan nämnas antal besökare, nöjdhet, samlingarnas bevarande och tillgänglighet samt digital tillgänglighet. Myndigheten har endast en indelning för hela verksamheten; museiverksamhet. Verksamhetens resultat redovisas i fyra prestationsgrenar: *samlingskontroll, tillfälliga utställningar, pedagogiska tjänster samt forskning och utveckling*.

För att möjliggöra en så rättvisande bedömning som möjligt budgeteras, fördelas och återredovisas kostnaderna så långt möjligt på respektive prestation, så kallade direkta kostnader. Gemensamma kostnader och prestationer är myndighetsövergripande, vilket gör att svårigheter uppstår att rättvisande fördela och kvalitativt säkerställa hur stor del av de gemensamma kostnaderna som härrör från respektive enskild prestation. Kostnader som är gemensamma för myndigheten, såsom ledningsstöd och administration, fördelas därför schablonmässigt med ett OH-påslag i resultatredovisningen på respektive prestation.

I de prestationer där kvälitet är mätbar redovisas kvälitetsmått tillsammans med resultatet. I prestationen *samlingskontroll* definieras exempelvis kvälitet genom hur goda förutsättningar är för bevarande av förvarade samlingar samt hur väl katalogiserade och tillgängliga de är. Även ordningen i samlingen ser LSH som ett mått på kvälitet. För prestationen *tillfälliga utställningar* bedrivs arbetet i projektform och verksamheten pågår vanligtvis över flera år, varför resultaten redovisas det år en utställning öppnas för publik.

LSH arbetar aktivt med samverkan med det omgivande samhället, bland annat genom regionalt, nationellt och internationellt samarbete och samverkan, utlån av föremål

99,5% av lärarna tyckte att Livrustkammarens skolvisningar var bra eller mycket bra.

och kompetensutveckling bland personal. Den satsning LSH har gjort på digital tillgänglighet under en längre tid har medfört att 99% av samlingarna finns fritt tillgängliga och sökbara på internet över hela världen.

Processkvalitet

För att säkerställa ett myndighetsgemensamt arbetssätt har LSH definierat ett antal arbetsprocesser. I årsredovisningen fokuseras främst på kvalitet i prestationerna, medan processkvalitet endast omnämns. I arbetet med processkvalitet ingår såväl att fastställa, uppdatera som att följa arbetsprocesser. För att säkerställa ett genomtänkt utförande och hög kvalitet i processen finns tydliga rutiner framtagna som beskriver hur de olika momenten i respektive arbetsprocess ska utföras. Processkvalitet i produktionen åstadkoms genom att all produktion följer såväl fastställd arbetsprocess som LSH:s projektmodell med checklistor för exempelvis tillgänglighet, vilket borgar för ett genomtänkt utförande. Inom LSH finns även ett utställningsråd, som tillvaratar olika kompetenser inom myndigheten och som granskar nya utställnings- och projektförslag.

Utifrån en utarbetad projektplan producerar LSH utställningar som bland annat innehåller framtagning av *förstudie* inklusive målgrupp och budget, *beställning* av utställning med uppsatta mål samt *projektplan*. I projekten ska så många lärstilar som möjligt tillgodoses, checklistan

för tillgänglighet ska uppfyllas och ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv ska integreras. Utställningsprojektet utvärderas och resultatet av såväl det interna arbetet som av publikens mottagande sammanställs för att ständigt förbättra verksamheten. Att mäta kvalitet i utställningar kan vara komplicerat, men modellens mål är att producera och visa utställningar av fortsatt hög kvalitet. LSH med flera museer ingår i ett samarbete med MYKA kring besöksundersökningar, där resultaten kring exempelvis besökarnas upplevelse och besöksmönster används för att förbättra kvaliteten på verksamheten.

Strukturkvalitet

Genom en tydlig struktur med till exempel fastställda riktlinjer för medarbetarsamtal, uppföljning av kompetensbehov, centralisering av viss kompetens för att användas över hela myndigheten och fastställda former för informationsmöten säkerställs att medarbetarna är välinformerade om och införstådda med myndighetens vision och strategi och att det myndighetsgemensamma arbetet samt de interna processerna drivs i linje med denna vision.

Resultatet som uppnådda effekter

Vilka avtryck museerna gör i samhället, vilka effekter LSH:s prestationer ger eller hur väl LSH når de kulturpolitiska målen är komplexa frågor att besvara. LSH anser att det därvidlag behövs utvärderingar gjorda av annan part än utföraren. En utställning eller pedagogisk tjänst med nöjda besökare bör leda till ökat besöksantal och om media uppmärksammar museerna ökar sannolikheten ytterligare. Goda recensioner kan tolkas som en kvalitetsstämpel, men långt ifrån alla typer av utställningar är av intresse för recensenter. Ett typexempel är utställningar för barn, som sällan uppmärksammas. En utställning med högt kunskapsinnehåll och nya infallsvinklar är inte heller någon garanti för stora publikflöden. Med hänsyn till detta kan enbart besöksantalet inte ses som ett skäligenomtänkt mått på kvalitet. Istället räknar LSH antal besökare som ett mått på hur stort genomslaget är, hur många och vilka grupper som nås, vilket då istället är att betrakta som en så kallad närliggande effekt.

Samlingskontroll

SAMLINGSKONTROLL	2017	2016	2015
Antal samlingsposter (föremål, bild o bok)	93 703	92 049	92 285
Kostnader, tkr*	14 039	15 413*	10 902
KVALITETSMÅTT			
Antal samlingsposter förvarade i klimatiserade magasin	36 781	34 629	32 568
Andel samlingsposter förvarade i klimatiserade magasin	39%	38%	35%
Andel samlingsposter förvarade i klimatiserade magasin av totalt antal förvarade samlingsposter	88%	89%	85%
Andel digitalt tillgängliga samlingsposter sökbara på webb	99%	99%	99%
Andel digitalt tillgängliga med bild	46%	45%	44%

*Fr o m 2016 fördelas verksamhetsgemensamma kostnader på respektive prestation, därav större förändring mellan åren 2015-2016.

God kvalitet i förvaltningen av samlingarna innebär god ordning i såväl register som föremålsförvaring, digital tillgänglighet till samlingarna samt bra magasinsförhållanden för bevarande. Antalet samlingsposter har under året stigit på grund av den omfattande digitaliseringen av den så kallade grupp 64 i det Hallwylska arkivet. Digitaliseringen av arkivet utgör den största insatsen inom bearbetning av samlingarna. Utöver digitaliseringen av arkivet har katalogiseringsplanen för Livrustkammaren följts och utökats i samband med det omfattande arbetet med Livrustkammarens nya basutställning och en större genomgång av Skoklosters slotts silversamling har genomförts i samband med sommarens vernissage av slottets basutställning etapp två.

Under en vecka i juni genomfördes en större samlad insats för kvalitativ inventering, vård och kontroll av samlingarna i Hallwylska palatset. Enligt beslutad vårdplan gjordes konditionsbedömning och inventering av Hallwylska palatsets kök, skafferi och vinkällare. Samtliga föremål inventerades, konditionsbedömdes och fick vid behov enklare vård. Även golv, väggar och tak i rummen rengjordes. Under veckan genomfördes också golvård av paradväningens parkettgolv samt punktinsatser för olika rum och samlingar. Stallet städades och inventerades, linneskåpen strukturerades upp, arkivet städades och hyllor lagades, vapensamlingen gick igenom och utvalda grupper inventerades även på andra ställen än i

Drottning Victorias handsignet fotograferades till Livrustkammarens kommande basutställning.

kök, skafferi och vinkällare. Arbetsinsatserna följde vårdplanen för 2017 och ledde till fortsatta arbeten med samlingarna som finns i vårdplanen för 2018 och framåt.

Tillgängliga samlingar – digitalisering och utlån

Tillgängligheten till samlingarna är ett prioriterat område och satsningen på digitalisering ökar tillgången till de samlingar LSH förvaltar. Av föremålsposterna är 99% sökbara via webb, vilket är den högsta kvalitet LSH kan uppnå med hänsyn till upphovsrätt och personuppgiftslagen (PUL). Fokus har legat på digitalisering i det Hallwylska arkivet, vilket resulterat i över en dubbling av antalet fotograferade föremål till 8 720 (3 853). Även den omfattande fotograferingen av samtliga föremål som ska ställas ut i Livrustkammarens nya basutställning har bidragit till resultatet, som är långt över uppsatta mål på 4 000 nya bilder på föremål per år.

LSH har fortsatt att satsa på tillgänglighet till samlingar och miljöer i 3D. Rum och salar i det historiska huset Hallwylska palatset har publicerats på webben tillsammans med kartvyer över huset för att lättare kunna orientera sig och ljudfiler som berättar om vad man ser. Besökaren kan även läsa mer om enskilda föremål utifrån föremålens placering i rummet.

De digitala samlingarna finns tillgängliga för olika besöksgrupper på olika plattformar. Myndighetens samlingar av måleri finns på Google Culture Institute, vari-

Flera rum i Hallwylska museet gjordes digitalt tillgängliga genom 3D-fotografering.

från man även kan promenera digitalt i museerna, informationen om samlingarna finns på GitHub för den som vill bygga en applikation själv, liksom i K-samsök, Libris och Europeana. Många besökare hittar också bilder och kunskap om samlingarna via Wikipedia och Wikimedia Commons. Antalet besök till LSH:s bilder på Wikimedia Commons dubblerades under året, från 66 miljoner till över 132 miljoner. Det är mycket glädjande att det kulturarv som myndigheten förvaltar kan användas av så många människor världen över.

Utlån

UTLÅN	2017	2016	2015
Totalt antal utlånade föremål	173	206	203
antal internationellt	50	41	51
antal i Stockholm	98	43	114
antal i övriga Sverige	25	122	38
Antal besökare hos låntagarna*	2 336 918	2 859 594	2 313 805
Internationellt	1 146 111	393 712	818 877
Sverige	1 190 807	2 465 882	1 494 928

*Avser besökare till andras utställningar med föremål från LSH

Ett annat sätt att tillgängliggöra samlingarna är genom utlån till andra museer och institutioner, regionalt, nationellt och internationellt. Ett stort utlån på 19 föremål ur Skoklosters slotts samling till en vandringsutställning i Japan har gett en stor internationell publik till slottets praktfulla föremål. Målningarna *Vertumnus* och *Bibliotekarien* av Archimboldo har kunnat beskådas både i Japan och i Italien under året. LSH har dock varit mer restriktiv till utlån under året för att kunna prioritera föremålshandling i Livrustkammarens nya basutställning, varför antalet utlånade föremål minskat.

Kontrollera och vårda

KONTROLLERA OCH VÅRDA	2017	2016	2015
Antal förvärvade samlingsposter	6	11	2
Antal gallrade samlingsposter	512	1	14
Antal kontrollerade samlingsposter	7 380	9 533	21 554
varav vårdade el. konditionsbedömda	2 969	2 777	2 894
varav konserverade	31	65	64
Andel kontrollerade samlingsposter av totalt antal	8%	10%	23%

Under året har LSH:s konservatorer enligt plan genomfört vår- och höststädningar på Skoklosters slott och Hallwylska museet inför och efter högsäsongen. Parad-

våningarnas rum gicks igenom och föremålen städades för att inte dammet skall cementeras på ytorna. I oktober städades vagnhallen på Livrustkammaren och vagnarna och deras textilier rengjordes från damm. För bättre bevarandeförhållande flyttades några stora och sköra föremål från Skoklosters slotts textilmagasin till en mer anpassad förvaring i magasinerna i Tumba. Föremålen kan nu ligga utbredda och på hyllplan som är mer lätthanterliga. De föremål som ska ställas ut i Livrustkammarens nya basutställning har utgjort fokus för konservering under året. Samtliga föremål har konditionsbedömts och fått en konserveringsplan. Konservering av flera tidskrävande föremål har genomförts. De föremål som har störst konserveringsbehov har prioriterats och antalet konserverade föremål har därför halverats, från 65 föregående år till 31 stycken i år.

Varje år genomför myndigheten stickprovskontroller på hela samlingen oavsett var den befinner sig; i monturar, museimiljöer eller magasin. Även deponerade eller utlånade föremål inkluderas i urvalet. Processen genomförs av olika personer från olika enheter varje år. På så sätt kvalitetssäkras inventeringsprocessen och internt ökar kunskapen om myndighetens ansvar för att kontrollera samlingarna. Det kontinuerliga arbetet med registervård och uppföljning av föremålens placering och eventuella tomposter och dubletter av databasposter är ett viktigt kvalitetssäkrande arbete.

Accessionen till samlingarna är stabilt låg. Under året har sex föremål förvärvats genom gåva till Livrustkammaren. Det pågående arbetet med registervård och kontroll av databasposter samt genomgång av olika samlingar resulterade i ett högre antal gallrade poster än föregående år, 512 stycken. Cirka hälften av dessa utgjordes av en boksamling som felaktigt märkts in i samlingen. Böckerna flyttades inte från sin fysiska placering utan det var enbart rutinerna kring dem som ändrades genom gallringen. Livrustkammarens överintendentsporträtt och en tidigare överintendents kontorsmöbler gallrades på liknande sätt. Antalet borttagna dubletter och tomposter i databasen uppgick till 39 stycken. Dessa poster har aldrig varit förknippade med några föremål och skulle inte ha upprättats.

Samlingskatalogisera

SAMLINGSKATALOGISERA	2017	2016	2015
Antal nyregistrerade samlingsposter	2 247	26	1 274
Antal bearbetade samlingsposter	12 973	18 889	30 816
Andel bearbetade samlingsposter	14%	21%	33%
Antal katalogiserade samlingsposter	3 106	249	1 690

Antalet katalogiserade samlingsposter har ökat markant jämfört med tidigare år. Arbetet med att digitalisera och tillgängliggöra Hallwylska museets samlingar har intensifierats och 2 247 nya poster har upprättats och 3 106 poster katalogiserats i projektet. Flera olika föremålsgrupper har arbetats igenom och sedan våren 2017 har en del

Foto: Fukuoka City Museum

Skoklosters slotts målning *Vertumnus* av Archimboldo lånades ut till Japan.

av Hallwylska museets arkiv registrerats, katalogiserats och fotograferats. Arbetet är omfattande och kommer att fortgå många år framöver. Katalogiseringsplanen för Livrustkammarens samlingar har följts och ansvariga intendenten har katalogiserat föremål både inför Livrustkammarens nya basutställning och inom utvalda föremålskategorier. Totalt bearbetades knappt 13 000 av LSH:s föremålsposter.

Förvara

FÖRVARA	2017	2016	2015
Antal samlingsposter förvarade i magasin	41 630	38 939	38 365
Antal samlingsposter med förbättrad förvaringsmiljö	0	1 549	0

Skoklosters slott och Hallwylska museet består av miljöer, där föremålen i hög grad bibehålls i sitt sammanhang och där magasinering inte är eftersträvarvärd trots att det skulle ge bättre förhållanden för bevarande. Under året har ändå knappt 2 200 samlingsposter flyttats från museerna till klimatiserade magasin. Som ett första led i arbetet med Livrustkammarens nya basutställning revs ett rum bestående av en miljö och föremål från Tureholms rustkammare. Föremålen och rummet dokumenterades och flyttades till magasin. Även rummet som sådant, med paneler, fönster och dörrar magasinades. Från Hallwylska museet har dels delar av arkivet flyttats för fotografering, dels har ett mindre antal föremål flyttats från museet till magasin för att hålla ihop föremål eller mindre grupper av föremål. Från Skoklosters slott flyttades tält och fanor för bättre förvaring.

Silverkammaren i Skoklosters slott fick en ny formgivning och flyttades till entréplanet.

Tillfälliga utställningar

ÅRETS UTSTÄLLNINGAR	2017	2016	2015
Antal öppnade utställningar	8	10	11
Antal nedtagna utställningar	9	10	8
Kostnader, tkr*	22 555	20 650	8 786
Intäkter av bidrag, tkr	1 364	1 320	1 355

Kostnader och intäkter avser ackumulerat utfall över projektets livslängd samt nedtagningskostnader under 2017. Intäkter avser bidrag som motgäts för att finansiera årets utställningar.

** Fr o m 2016 fördelas verksamhetsgemensamma kostnader på respektive prestation, därav större förändring mellan åren 2015-2016.*

Media

MEDIA	2017	2016	2015
Antal artiklar i media	1 472	1 888	1 889
Antal inslag i radio och tv	20	22	19

Under året öppnades åtta utställningar i myndighetens tre museer. Det ligger ungefär i linje med de senare åren och innebär för våra kulturhistoriska museer en hög produktion. Ändå har ambitionen varit att göra något färre tillfälliga produktioner än vanligt, på grund av Livrust-

kammarens arbete med att ta fram en ny basutställning. Arbetet med denna blev under 2017 allt mer intensiv och ingen stor tillfällig utställning öppnade som brukligt i detta museum. Skoklosters slott öppnade trots detta både etapp två av det basutställningsprojekt som är beräknat att utföras i tre steg, och en tillfällig utställning om Jane Austens värld, som blev årets publiksuccé. Hallwylska museet öppnade i vanlig ordning en rad mindre utställningar av skiftande karaktär för att nå olika målgrupper, och avslutade med att i slutet av året knyta an till det kommande Bergmanåret genom utställningen *Bergman på modet*, med en rad dräkter från Ingmar Bergmans filmer med förra sekelskiftet i fokus.

Antalet omnämningar i publicerade artiklar har sjunkit något från föregående år. Detta kan delvis förklaras av att flera nyheter presenterades under 2016 som exempelvis fri entré-reformen och nyheten om regeringens förslag till samgående mellan myndigheterna LSH och SHMM. Dessa nyheter fick stort medialt genomslag som resulterade i ett stort antal publicerade artiklar. Under 2017 har Livrustkammaren omnämnts med en artikel i tidningen Dagens Industri om framgångarna i sociala medier. Jane Austen-utställningen gav flera fina artiklar i lokal press och i landet som helhet. Hallwylska museets utställning *Bergman på modet* och Bergmanåret har givit mycket publicitet både i nationell och internationell media. Antalet inslag i tv och radio låg ungefär på samma nivå som 2016.

Öppnade utställningar i museerna

Livrustkammaren öppnade två tillfälliga utställningar under året. Den lilla utställningen *Katanas! Japanska svärd i fakta och fiktion* hade de mytomspunna japanska svärderna i fokus. Japanska svärd ur Livrustkammarens egen samling visades och en samtidskoppling gjordes till den populärkultur som under senare decennier varit med att skapa myten om det japanska svärdet. Flera nya samarbeten initierades för att nå nya målgrupper både över och under 19 år. Även årets andra utställning lyfte fram en internationell sida av Livrustkammaren och den svenska historien. I *I love you madly* berättade museet om den omöjliga kärleken mellan den svenske greven Axel von Fersen och den franska drottningen Marie Antoinette. Grunden för utställningen var de brev de skickade varandra, och som länge varit försvunna. Föremål ur samlingarna tillsammans med dräkter från Independent Kostym gav tidsprägel och ett fåtal egna och inlånade föremål kopplade direkt till Axel von Fersen och Marie Antoinette själva visades. Genom detta internationellt mycket kända par tilltalade museet både de svenska och de utländska besökarna. Utställningen visades i Livrustkammarens vagnhall, bland de befintliga kungliga praktvagnarna. Detta var ett första steg i att lyfta fram vagnarna inför kommande års omgörning av basutställningen och partiellt stängda lokaler från 2018. Livrustkammaren erbjöd under några veckor under hösten en suggestiv musikinstallation i museets storslagna hörsal. Tonsättaren och pianisten Eva Sidén skapade ett verk särskilt för Livrustkammaren, där toner från historiska instrument gjorts till elektronisk musik kombinerat med projektioner på slottets stenvägar.

Hallwylska museets utställning *Barn av sin tid* gav inblickar i barns och ungdomars liv i två olika historiska och sociala sammanhang, det sena 1800-talets högborgerliga miljö och 1970-talets miljonprogram. Kontrasten tydliggjorde den förändrade synen på vuxenblivande och de krav som barn ställts inför. Utställningen blev därför en bra utgångspunkt för diskussioner med skolgrupper. Ur ett fotohistoriskt perspektiv visades förändringen från 1800-talets regisserade studioporträtt till den sociala dokumentärfotografi som präglade svensk fotografi på 1970-talet; en rörelse, i vilken Jens S. Jensens arbeten hör till det viktigaste. Syftet var att fånga målgruppen som har visat ett stort intresse för fotografi på senare år. Under Designveckan visades installationen *Colour Emotions* i samarbete med Sara Garanty och av henne inbjudna designers och konstnärer. Färgen och de upplevelser som skapades stod i centrum för installationen. Publiken som besöker arrangemangen med samtida design är i regel unga vuxna. I samarbete med tidskriften och podcasten *Stiljournalen* gjordes en mindre utställning som tog avstamp i gentlemannens garderob och som riktade sig till målgruppen yngre män. Utställningen *Elegansen lever* visade klassiska herrkläder av idag. Vid sekelskiftet 1900 lanserades så kallade gentlemannaideal inom det högre ståndet som senare anammades av män inom andra samhällsklasser – och färgar än idag idealen och uppfattningen om manlig stil. *Bergman på modet* – kvinnoroller och kostymer är en utställning inom ramen för Bergmanåret

I utställningen "Barn av sin tid" visades fotografier av Jens S. Jensen i Hallwylska museet.

initierat av Stiftelsen Ingmar Bergman. Utställningen lyfter fram kostymer och kvinnoroller i pjäser och filmer som utspelar sig i tiden kring sekelskiftet 1900. Med Hallwylska palatset som inramning skildras sekelskiftet och borgerskapets "diskreta charm".

I Skoklosters slotts gästrumsvåning visades sammans specialutställning *Jane Austens värld*. En rad inlånade filmkostymer från kända produktioner som utspelar sig i det unga 1800-talet ställdes ut i slottsrummens miljöer. Detta gav besökarna möjlighet att upptäcka slottets tämligen okända miljöer från samma epok som förut inte varit tillgängliga. I utställningen lyftes det kvinnohistoriska perspektivet fram och reflektioner över den tidens manöverutrymme för kvinnor och män, både i Jane Austens och Skoklosters slotts världar. I fokus stod äktenskapet, en väg till ekonomisk trygghet och social ställning. Jämförelser med Skoklosters slott skapade ett samband mellan berättelserna. *Jane Austens värld* vände sig till alla som är intresserade av författarens romaner och persongalleri samt dräkthistoriker med intresse för empiritidens stil. I slottets bottenvåning öppnade den nya *Silverkammaren*, en del av en permanent utställning om slottets skatter. Genom att flytta denna till slottets helt tillgängliga delar kan dessa föremål nu ses av fler och i en helt ny inramning.

Digitala utställningar och digital förmedling

Under året har flertalet digitala produktioner lanserats. För Hallwylska museet producerades en digital utställning i samband med utställningen *Barn av sin tid*. 3D-modeller av delar av palatset, såsom tavelgalleriet och övre vestibulen, har fått mycket uppskattning på plattformen Sketchfab, där övre vestibulen redan under första veckan hamnade på topp två över mest sedda modeller. I samband med etapp två av Skoklosters slotts basutställningsprojekt släpptes den digitala utställningen *Yes, Wonderful Things!* som ger fördjupad kunskap om några av slottets mest dyrbara föremål. Även här gjordes flera digitala 3D-modeller; av Kungssalen, ett lejonur och av ett detonationsurverk. Den digitala fördjupningen *Japanska svärd* kopplad till utställningen *Katanas!* i Livrustkammaren, gav extra kunskap kring de föremål som visades.

Både Livrustkammaren och Skoklosters slott erbjöd historiska dansbaler som blev mycket uppskattade.

Pedagogiska tjänster

PEDAGOGISKA TJÄNSTER	2017	2016	2015
Antal genomförda tjänster	7 869	7 507	7 759
Antal besökare i ped. aktiviteter*	142 060	148 787	140 788
antal barn o unga <19 år	49 203	62 353	54 185
Kostnader, tkr**	34 572	32 054	17 279

* I statistiken ingår inte besök till Sök i samlingarna och till Öppet bildarkiv på LSH:s webb eller besök på andra webbsidor, där digitala tjänster finns.

** Fr o m 2016 fördelas verksamhetsgemensamma kostnader på respektive prestation, därav större förändring mellan åren 2015-2016.

Myndighetens museer ska vara en angelägenhet för alla i samhället. Under året har målet med den pedagogiska verksamheten, liksom övrig verksamhet, varit att uppnå LSH:s Vision 2017. Det har bland annat inneburit att värde-skap satts i centrum och att verksamheten ska göras tillgänglig för alla. Genom att arbeta med nya perspektiv och delande av kunskap har museerna blivit mer angelägna. Utifrån tanken om det livslånga lärandet erbjuds pedagogiska tjänster för barn och vuxna samt för olika målgrupper med olika intressen och behov. Fri entré, som infördes 2016, har även under 2017 medfört att utbudet av pedagogiska tjänster på museerna har förändrats och anpassats efter de nya förutsättningar.

Webb, digitala produktioner och sociala medier

SOCIALA MEDIER	2017	2016	2015
Antal unika webb-besök	470 642	467 085	335 271
Antal följare på Facebook, Instagram och Twitter	69 290	47 814	26 794

LSH har under året fortsatt sitt dynamiska arbete i sociala medier. Antalet följare för de tre museerna ökade sam-mantaget med 44% jämfört med 2016. Livrustkammarens Facebooksida fortsätter att vara den som röner störst upp-märksamhet och antalet följare ökade med 53% under året. Andra aktörer fortsätter att vara intresserade av Livrust-kammarens arbete med sociala medier och medarbetare har engagerats i flera föreläsningar, bland annat *Social Media Day* och *Webbdagarna*. Myndigheten har också tagit emot besökare från bland andra Helsingborgs kommun och fått förfrågningar om att delta med information och kunskap till studenters uppsatsarbete.

Förändringar i Facebooks algoritmer har gjort att förut-sättningarna för att nå fram till museernas följare har för-ändrats. Rörligt material premieras, liksom betalda inlägg och annonsering. Med tanke på att museerna vill behålla en bra kontakt med följarna och fortsätta vara tillgäng-liga har detta utökats under hösten. Resultatet har främst märkts på Hallwylska museets Facebooksida, där antalet interaktioner ökat i takt med betalda inlägg. Flera med-

arbetare som jobbar med de sociala mediekanalerna gick i slutet av året en kurs i mobilfilm för att kunna producera enklare filmer. Det var ett led i att producera innehåll på ett sätt som möter följarnas förväntningar.

Det unika antalet webbesökare har efter flera års ökning stabiliserats och ökade med endast 0,8% under 2017. Värt att notera är att andelen besökare som använder mobila enheter ligger på ca 63%, jämfört med ca 54% 2016, vilket stämmer bra överens med webbtrafiken i Sverige i stort. Antalet unika webbesökare på livrustkammaren.se och hallwylskamuseet.se har minskat en aning (3,6%). Detta bör ses i relation till att antalet följare i de sociala kanalerna fortsätter öka och att fler vänder sig till exempelvis Facebook för att söka information. Antalet unika besökare på skoklostersslott.se har däremot ökat med 16,4% jämfört med 2016. Ökningen var koncentrerad till sommarmånaderna och kopplad till den populära utställningen *Jane Austens värld*. Även besök via mobila enheter har ökat markant och hela 67% av dem som besöker skoklostersslott.se gör så via en mobil eller platta. De sidor med högst besöksfrekvens rör praktiska frågor som öppettider och aktuell information om utställningar och andra aktiviteter. På webbplatserna tillgängliggörs museernas samlingar på olika sätt. Alla tre museerna har ett flertal digitala utställningar, som på olika sätt berättar om föremål, samlingar, forskning, museimiljöer och olika kulturhistoriska sammanhang.

Barn och ungdom

BARN OCH UNGDOM	2017	2016	2015
Antal barnaktiviteter	2 166	2 238	2 472
Antal barn i barnaktiviteter	20 123	25 723	20 411
Antal barn med audioguide	935	1 219	2 196
Antal medlemmar i Riddarklubben	305	522	514

Barn och unga är en viktig målgrupp för alla tre av LSH:s museer. Såväl utställningar som visningar och andra aktiviteter vänder sig till barn och unga i olika åldrar. I Livrustkammaren öppnade i början av året utställningen *Katanas!* och kopplat till den skedde flera aktiviteter med japanskt tema. Påsklovet hade manga och samurajer som tema samt filmvisning av japanska filmer. Audioguiderna för barn har fungerat bristfälligt under året, och användningen har minskat stort. En helt ny audioguide kommer att tas fram inför öppnandet av den nya basutställningen, varför de befintliga audioguiderna inte uppdaterats. Livrustkammarens barnklubb *Riddarklubben* har tappat medlemmar jämfört med tidigare år. Detta kan ses som en följd av fri entré, eftersom medföljande vuxna tidigare erbjöds fri entré till museet som en del i medlemskapet. Klubben hade återkommande aktiviteter i museet, som riddardubbning, rustningssmide och firande av "Årets riddare". Den årliga maskeraden i Blå Hallen i Stadshuset lockar hundratals besökare. Barntidskriften *Riddarposten* kom som vanligt ut med fyra nummer under året. Rid-

Foto: Björn Qvarfordt

Lärande med hela kroppen när barn får prova drottning Kristinas prinsessklänning.

darklubbens utbud kommer att ses över och uppdateras i relation till den nya basutställningen och till behov och önskemål hos dagens unga. För ökad tillgänglighet för fler har Livrustkammaren samarbetat med RBU, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar. Vid ett par tillfällen har museet öppnats upp enbart för dem, för att möjliggöra ett givande besök även för barn med särskilda förutsättningar.

På Skoklosters slott fördubblades antalet aktiviteter för barn under året. Det var sportlovsöppet för andra året i rad. I den gamla skaparverkstan tillverkades glittrande broscher i barockstil och i de ouppvärmda våningarna gavs familjevisningar. Även påskhelgen erbjöd samma upplägg med tillverkning av ägg i barockstil att hänga i påskriset. I maj arrangerades temadagen *Barn på slott* med provsmakning av fruktdrycker skapade med inspiration från Archimboldos målning *Vertumnus*, samt teaterföreställning och familjevisningar. Dessutom var det premiär för den nya Slottsateljén, där alla besökare från 5 år erbjöds en plats för kreativ lek och skapande. Barn och vuxna inspireras att tillsammans utforska det lilla biblioteket, leka med det specialbyggda dockskåpet och i det iordningställda slottsköket, lukta på kryddor och klä sig som ett barn på stormaktstiden. Veckan innan midsommar arrangerades en uppdaterad version av Riddarläget i samarbete med Nordic Knights för barn 8 till 12 år. På höstlovet blev samtliga spökvisningar utsålda och en av kvällarna avslutades med en eldshow ute i parken.

På Hallwylska museet har det icke formella lärandet som sker utanför skolan varit ett särskilt fokusområde och museet har allt mer positionerat sig som en självklar plats att besöka för barn och deras familjer. Antalet barn och unga under 19 år som besökte museet har landat på nästan samma höga nivå som föregående år vilket var den bästa i museets historia. I början av året lanserades en audioguide med dramatiserade inslag särskilt framtagna för barn. Ett av rummen i anslutning till kapprummet omvandlades till ett lek- och lärrum, där barn får leka i en låtsasmiljö med salonger och kök i sekelskiftesstil. Familjevisningarna på lördagarna har varit populära liksom lovaktiviteterna. *Hallwyleen*, som är en återkommande höstlovsaktivitet, är en vandring bakom kulisserna i palatset, där skräckens arketypiska karaktärer dyker upp.

Pedagogik för skolan

SKOLA	2017	2016	2015
Antal skolgrupper	1 454	1 665	1 412
Antal barn i skolgrupper	29 080	36 630	31 064
Antal lärare som deltagit i lärarträffar	467	520	421
KVALITETSMÅTT andel lärare som är nöjda eller mycket nöjda med skolbesöket*	99,5%	100%	98%

* Andel lärare som är nöjda avser enbart Livrustkammaren, som genomför enkäter löpande.

Skolgrupper i olika åldrar är en viktig målgrupp för LSH:s museer. Skolverksamheten bedrivs dock under olika förutsättningar, där Skoklosters slott geografiska läge gör det svårt att få skolor utanför närområdet att besöka museet. Livrustkammaren är ett museum för skolan, med många besökande skolbarn i alla åldrar. Den stora gruppen är årskurserna fem och sex som läser Vasatid eller stormakts-tid, men också gymnasieskolor med fokus på till exempel genus eller källkritik. Under året minskade antalet bokade skolgrupper, vilket delvis kan förklaras av att några av de vanligaste visningarna inte kunde hållas eftersom föremål flyttats inför den kommande nya basutställningen. De obokade grupperna ökade dock något. Detta ligger i linje med vad museet noterat tidigare och hör troligen ihop med fri entré-reformen som gjort att många besökare vill gå just på egen hand. Trots minskningen har lärarna varit fortsatt mycket nöjda med sina bokade program. Hela 99,5% anger att de tyckte att visningen var bra eller mycket bra, vilket är en knapp ökning sedan tidigare. Andelen som ansåg att visningen var mycket bra hade ökat mest, 90% av de tillfrågade ansåg detta. Glädjande nog har Livrustkammarens skolprogram alltså fortsatt vara mycket uppskattade trots att antalet visningar gått ner.

Skoklosters slott fortsatte det etablerade samarbetet med årskurs fem i en närbelägen skola. Mot slutet av vårterminen följde eleverna med på inspirationsvisningar för att därefter skapa en egen dramatiserad visning för övriga klasser på skolan. Studerande på universitet och högskola utgjorde den större delen av visningarna. Stu-

derande inom möbelrestaurering och kulturmiljövård besökte slottet som en del i utbildningen.

På Hallwylska museet har skolverksamheten varit en viktig del i museets pedagogik inom det formella lärandet. Skolprogrammen har tydligare anpassats till skolans läroplan och vissa av de tjugotal olika visningar och program som erbjudits har blivit återkommande inslag i skolornas undervisning. En av dessa är *Kroppens allra hemligaste*, som är en visning som har sin utgångspunkt i litteraturen kring sekelskiftet, där de olika spelreglerna för män och kvinnor liksom familjeideal och normer diskuteras. Samarbetet med Berättarministeriet har fortsatt kring programmet *Historieskrivarna*, som fungerar som stöd i undervisningen för att utveckla barnens språkförmåga och kunskaperna i svenska och historia.

Pedagogik för vuxna

VUXNA	2017	2016	2015
Antal visningar	3 821	3 362	3 469
Antal vuxna i visningar	57 315	50 430	52 035
Antal vuxna med audioguide	3 906	4 576	5 619
Antal genomförda program	410	225	386
Antal vuxna i program	29 929	29 167	28 528
KVALITETSMÅTT mycket bra eller bra, visning*	98%**	-	96%

* Uppgifterna hämtas från publikundersökningarna i samarbete med Riksställningar. För 2016 saknas uppgiften då MYKA:s besöksenkäter saknar denna fråga.

**Frågan ställdes enbart till besökarna till Hallwylska museet och Skoklosters slott

Antalet besökare har varit fortsatt stort under andra året av fri entré. 2017 gjordes flera anpassningar av det pedagogiska utbudet för vuxna kopplat just till fri entré, efter de erfarenheter som drogs av 2016 års verksamhet. I Livrustkammaren hölls flera korta introduktioner till museet (15 minuter) istället för de längre visningarna, vilket föll väl ut. Ungefär dubbelt så många besökare gick med på en visning jämfört med föregående år. Antalet användare av audioguider i Livrustkammaren minskade kraftigt till följd av tekniska problem. En ny audioguide planeras tas fram kommande år. Under våren var föredrag och specialvisningar kopplade till den pågående utställningen *Renässansmode i papper* som öppnade 2016. Liksom för de unga visades film med japanskt tema kopplat till utställningen om japanska svärd. Visningar med museets specialister blev ett uppskattat inslag under både vår och höst. Då lyftes skilda ämnen som dräktmode, kungliga vagnar och falkjakt fram. Helt nya koncept provades också för att nå fler och nya besökare. Yoga i museet visade sig locka ett mindre antal besökare, medan *Singelkväll för historienördar* omdelbart blev en succé. En framgång blev också årets dansbal, *"En masque"*, med 1700-talstema, som snabbt blev utsäld. För större tillgänglighet för fler återkom Livrustkammarens uppskattade erbjudande med teckenspråkstolkade visningar, visningar för besö-

En ny bok om systrarna Irma, Ellen och Ebba von Hallwyl gavs ut under året.

kare med barn i barnvagn, språkcaféer för nyanlända och visningar för demenssjuka. Liksom föregående år hade museet givande samarbeten med både museets vänför-
 ening och Christina-Akademien för att uppmärksamma
 de kungliga datumen 6 november (slaget vid Lützen) och
 8 december (drottning Kristinas födelsedag). Ett brett ut-
 bud av aktiviteter för vuxna var ett medvetet sätt att locka
 andra och olika målgrupper.

Skoklosters slott erbjöd både nya och återkommande
 aktiviteter för vuxna. Antalet programpunkter utökades
 stort. I början på maj dukade slottet upp ett bord i Brahe-
 matsalen med skulpturer gjorda av socker skapade av Rolf
 Stålberg. Slottvisningarna var som vanligt populära, men
 framför allt visningarna i *Jane Austens värld* blev snabbt ut-
 sålda. Under juli erbjöds även den helt nya dramatiserade
 visningen "Oh, dear!", kopplad till Jane Austen, som blev
 mycket populär och fick utökas med fler visningar. Även
 audioguiderna användes flitigt, med mer än dubbelt så
 många uthyrningar jämfört med föregående år. Program-
 säsongen var en blandning av återkommande program-
 punkter som till exempel tornerspelet och Historiska hus,
 parallellt med ett tematiskt spår kopplat till Jane Austen.
 Det erbjöds dräktvisningar, föredrag, dansuppvisningar
 med prova-på, temavisningar, picknick, tesalonger med
 föredrag som kvinnotema samt dessutom en stor bal i
 slottet. Programmen arrangerades ofta i samarbete med
 andra exempelvis Sällskapet Gustafs skål och Empir-
 sällskapet. Många av deltagarna besökte Skoklosters slott
 vid flera tillfällen och till balen kom deltagare från hela
 landet samt från Finland och England. I *Jane Austens värld*
 fanns en interaktiv avdelning med litteratur och en popu-
 lär utklädningsstation. Många besökare klädde sig i empir-
 dräkt och förevigade sig vid selfiestationen under hashtag
 #austensommar och #janeaustensvärld. På sensommaren
 gavs återigen den populära målarkursen i samarbete med
 Medborgarskolan. Äppeldagen återkom med föredrag av
 en pomolog om äppelsorter från slottets äppelträdgård.
 Som en del av EU-projektet Innova MusEUm serverades
 äppelrätter av olika slag och på borggården visades ett
 tjugotal äppelsorter.

I Hallwylska museet har antalet vuxna som deltagit i den
 pedagogiska verksamheten, antingen genom visningar
 eller programaktiviteter, ökat under året. Tesalonger är
 ett intimare format, som erbjuder möjlighet till samtal
 mellan pedagog och publik. De har innehållit vitt skilda
 ämnen såsom hederskultur och till exempel bilden av
 den så kallade riktiga julen med utgångspunkt i filmen
Fanny och Alexander. En nyhet var den Hallwylska podden
 som utkom tre gånger under hösten. Tanken med både
 salongerna, föredragen och podden är att erbjuda möjlig-
 het till fördjupningar kring ett ämne. Hallwylska salong-
 en som innehåller klassisk musik är ett sätt att fördjupa
 sig i musikskatten inom salongs-kulturen under tidigare
 sekler. Programaktiviteterna har som syfte att levande
 göra miljön och tiden kring den kulturhistoria som
 präglar Hallwylska museet. För att erbjuda verksamhet
 till personer med olika funktionsvariationer har museet
 regelbundet haft visningar inom konceptet *Möten med
 Minnen*, syntolkade visningar liksom visningar på tecken-
 språk samt omfattande digital verksamhet. Ryggraden i
 museets pedagogiska verksamhet är palatsvisningarna,
 som erbjuds dagligen men som också kan bokas utanför
 museets ordinarie öppettider. Samarbetet med restaura-
 tören som driver serveringen på palatset har gene-
 rerat ökat antal visningar under julen, då flera grupper
 valde att besöka museet innan sitt julbord. Dessa synergi-
 effekter är efterfrågade och uppskattade, då serveringens
 publik till stor del består av en annan kategori än muse-
 ets vanligaste besökare. Detta har också bidragit till att
 fördelningen mellan könen har jämnats ut betydligt, 37%
 män och 63% kvinnor.

Publikationer med pedagogiskt syfte

Egna publikationer kan inom LSH ges ut som en del av
 myndighetens pedagogiska tjänster eller inom FoU verk-
 samheten. Under året gavs nedanstående publikation ut.

Williams, Annika (2017) red. *Systrarna von Hallwyl*.
 Hallwyliana. Stockholm: Elanders.

Skoklosters slott stod värd för workshopen "Skokloster as a Laboratory for Early Modern studies".

Forskning och utveckling

FORSKNING OCH UTVECKLING	2017	2016	2015
Antal pågående samarbeten för forskning och kunskapsuppbyggnad	22	26	16*
Antal genomförda symposier och forskningsseminarier	3	6	5
Antal föredrag i externa sammanhang	47	47	36
Antal handledda praktikanter fr universitet och högskola	5	7	14
Kostnader, tkr	2 564	2 536	922
KVALITETSMÅTT			
andel FoU-samarbeten med vetenskaplig institution	64%	62%	81%***

* tryckfel, ska vara 25 stycken

** Fr o m 2016 fördelas verksamhetsgemensamma kostnader på respektive prestation, därav större förändring mellan åren 2015-2016.

*** tryckfel, ska vara 52 %.

Med forskning avser LSH kunskapsutveckling som drivs av forskarutbildad personal vid universitet och högskola eller vid museer. Arbetet ska vila på vetenskaplig grund,

utföras med definierad metod och syfta till att kritiskt undersöka aktuella frågor och ge vidgade perspektiv på verksamheten. Projekten ska ske i samarbete med myndigheten och rapporteras vid konferenser, workshops och i externa publikationer. Med kunskapsuppbyggnad menar LSH projekt som drivs av myndigheten och där forskarutbildade konsulteras och bidrar med expertkompetens inom särskilda projekt. Utställningar och myndighetens egna publikationer är exempel på sådana projekt. Under 2017 har LSH haft fokus på samordning och kommunikation av pågående forskningssamarbeten bland annat genom ökad synlighet av FoU-projekt på hemsidan och spridning via konferenser och workshops.

Forskningssamarbeten

Antalet forskningssamarbeten med universitet och högskolor ligger på en fortsatt stabil nivå, medan återkopplingen av resultat ökade under året. En seminarierie startades, där forskare som arbetat direkt med LSH återkopplade sina resultat i samtal med både museiprofessionella och en intresserad museipublik. Samtalen behandlade exempelvis Textila hantverkare, Bevarade och frånvaran-

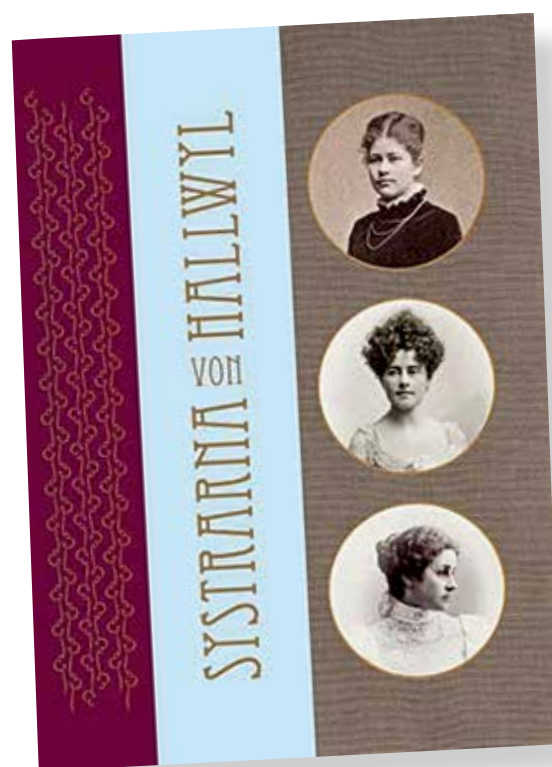
de föremål samt Digitalisering och kuratoriskt aktörskap.

Projektet *Unstraight Research* på Museum avslutade sitt andra år. Projektet är ett samarbete mellan Livrustkammaren, Historiska museet och The Unstraight Museum, och har under året tagit fram ny kunskap kring maktens normeringsprocesser i relation till genus och sexualitet för Livrustkammarens nya basutställning. Projektet har organiserat både interna och externa workshops och deltagit i nätverksarbete. I anslutning till Unstraight Research samarbetade LSH med forskare i projektet *Slöja, regnbågsflagga och manga* vid institutionen för Kulturstudier vid Göteborgs universitet. Forskningsprojektet *Understanding the Conditions for Heritage in a Hybrid Market* avslutade sitt första år. Projektet är ett samarbete med forskare vid Lunds universitet, som med etnografisk metod undersöker villkoren för kulturarv och kulturmiljö vid Hallwylska museet och Skoklosters slott, Kulturen i Lund och Kulturens Östarp. Projektet har presenterat delresultat vid seminarier och workshops vid Lunds och Stockholms universitet och American Folklore Society Meeting och publicerat "Museums and Heritage Collections in the Cultural Economy" i *ICOM International*. Första året avslutades med gemensam workshop på temat kvalitet på museer.

I augusti genomfördes workshopen *Skokloster as a Laboratory for Early Modern Studies*, ett samarbete med Stockholms universitet och University of Illinois i Urbana-Champaign. Under fyra dagar samlades forskare från olika discipliner och flera olika länder och universitet för att tillsammans arbeta med biblioteket och samlingarna i miljön på Skokloster. Projektet ska generera ny kunskap om samlingarna genom interdisciplinärt samarbete och utveckla samverkan med museiprofessionella. En handlingsplan för fortsatt samarbete togs fram.

Samarbete för kunskapsuppbyggnad

Samarbeten är centralt för myndighetens långsiktiga kunskapsuppbyggnad. Antalet samarbeten för kunskapsuppbyggnad tillsammans med universitet och högskola ligger på en fortsatt stabil nivå och innefattar tidigare etablerade samarbetsparter och några nya. LSH:s medarbetare bidrog fortsatt i undervisningen inom Kulturstudierprogrammet, Museer och Kulturarv och Centrum för modevetenskap vid Stockholms universitet samt kursen Stilhistoria, som arrangeras av Carl Malmstensskolan vid Linköpings universitet. Vidare medverkade myndigheten i Sveriges museers vårmöte i Södertälje med föredrag om sociala medier, digitalisering och 3D-gestaltning samt normkritiska perspektiv med koppling till sexualitet och genus. LSH:s medarbetare bidrog också till seminarier vid andra museer bl a *Uniformt* vid Postmuseum.

Boken "Systrarna von Hallwyl" berättade om de tre systrarnas olika öden.

Under året producerades flera tillfälliga utställningar, där specialistkunskap inhämtades från forskare och experter. Till utställningen *Jane Austens värld* bidrog litteraturvetare och modevetare från universiteten i Linköping, Lund och Stockholm. I boken *Systrarna von Hallwyl* författades artiklar av museets medarbetare. Dessa ramades in av forskare med specialistkunskap. I anslutning till både utställningar och publikationer arrangerades välbesökta programpunkter där forskare medverkade.

LSH:s kvalificerade förfrågningar gick ner under året och landade på 286 (455). Det kan möjligen förklaras av att den digitala tillgängligheten för LSH:s föremål ökat och att därmed har behovet av att ställa frågor direkt till personalen minskat. Myndigheten fortsätter att vara en attraktiv praktikplats för universitetsstudenter och sammanlagt togs fem praktikanter emot vid enheterna för samling och digitalisering, projektkontoret samt vid Hallwylska museet och Livrustkammaren.

Medarbetares medverkan i externa publikationer av olika slag är en del av FoU-verksamhetens kunskapsuppbyggnad. Under 2017 har LSH:s medarbetare bidragit med ett tiotal artiklar, bland annat publicerade i tidskriften *Militär historia* och utställningskatalogen *History unfolds* (Historiska museet).

Kung Karl XIV Johan som krigsguden Mars i tornrummet i paradvåningen på Skoklosters slott.

Övrig väsentlig information

Lokalförsörjning

LSH arbetar kontinuerligt med utveckling av myndighetens lokalförsörjning. För att skapa goda och långsiktiga förutsättningar för verksamheten krävs lokaler som erbjuder ett effektivt resursutnyttjande och en god arbetsmiljö. Lokalerna ska ha god tillgänglighet och attraktiva publika ytor samt klimatkontrollerade magasin för bevarandet av samlingarna.

De lokaler som LSH bedriver verksamhet i är av olika karaktär. Vid Livrustkammaren, som ligger i Stockholms Slott sedan 1978 med Statens fastighetsverk (SFV) som hyresvärd, bedrivs huvudsakligen museiverksamhet. I anslutning till museet finns även myndighetens ledning samt administrativa funktioner, kommunikationsenhet och stab. Totalt finns cirka 35 arbetsplatser, samt mobila arbetsplatser för dem som har sin ordinarie arbetsplats på annat arbetsställe. Under året har ett nytt larm- och passersystem installerats. I samverkan med möbelformgivaren Åke Axelsson har arbetet fortsatt med att utveckla de publika ytorna i Livrustkammaren. Kapprummet har renoverats och utrustats med nya förvaringsskåp och nya stolar är inköpta till Livrustkammarens föreläsningssal. I entrémagasinet har ett kompaktsystem för effektivare lagerförvaring och bättre logistik installerats.

Vid Skoklosters slott, ett av Europas främsta barockslott, bedriver myndigheten en verksamhet som är besöksmålsorienterad, där samlingarna och de historiska miljöerna skapar en helhetsupplevelse. SFV har under året fortsatt med fönsterrestaureringar. Nya permanenta glasade vinterportar har monterats i trapphusen för att

säkerställa bättre klimatförhållande. Som en ytterligare åtgärd för bättre bevarandeförutsättningar har avfuktare installerats i rum med särskilda klimatproblem. Vidare har en elrevision genomförts på slottets vind. I parken har bevarandearbetet med de kulturhistoriska lindalléerna fortsatt.

Det Hallwylska palatset färdigställdes runt sekelskiftet 1900 och är en av de mest påkostade svenska privatbostäderna som uppförts. I denna miljö bedriver LSH museiverksamhet, där byggnaden ägs av Stiftelsen Hallwylska museet. Myndigheten ansvarar, som förvaltare av stiftelsens egendom, sedan 2015 för den tekniska, antikvariska och ekonomiska fastighetsförvaltningen. Under året har bland annat färgundersökningar av flertalet rum genomförts, en ny brandlarmscentral monterats och publikt wifi installerats på innergården. För tredje året i rad hölls utomhusserveringen öppen mellan maj och september. Nytt för året var att restauratören erbjöd julbord under november och december i ett tillfälligt uppfört glashus på gården.

I Tumba hyr myndigheten lokaler av Riksantikvarieämbetet för klimatkontrollerade föremålsmagasin, konserverings- och fotoateljéer samt kontor. Kontorsdelarna utgör arbetsställe för enheterna för samling och digitalisering. Arbetet med att förbättra föremålsmagasinen har fortsatt under året. Ett energiförbättringsprogram har tagits fram i syfte att stärka driftsäkerheten och sänka energikostnaderna.

Redovisning av lokalkostnader

LOKALKOSTNADER 2017 (TKR)

Museum eller motsvarande	Hyra	El & värme	Rep & underhåll	Övrigt	TOTALT
Livrustkammaren	5 744	148		923	6 815
Skoklosters slott	2 267	92		284	2 643
Hallwylska museet		159	722	526	1 407
Kontor med ateljéer, Munkhättan, Tumba	1 345	59		114	1 517
Magasin, Tumba	2 354	-		39	2 393
Summa lokalkostnader	11 710	457	722	1 886	14 776

Andel av tilldelat ramanslag 57 250 tkr 26,5%

I Övrigt ingår förutom köpta tjänster för lokalvård även kostnader för personal som museerna har anställda för lokalvård.

HYRESKOSTNADER INKL EL 2017 (TKR)

Hyresvärd	Hyra inkl el	%
Statens fastighetsverk	8 252	68,7%
Svensk Museitjänst	3 757	31,3%
	12 009	100%

Inköp och efterlevnad LOU

Enligt LSH:s arbetsordning ansvarar respektive budgetansvarig chef för löpande inköp, medan upphandlingar samordnas av myndighetens stab. Vid upphandlingar prioriteras avrop mot statliga ramavtal. Myndigheten har under året i samverkan med ett flertal andra centralmuseer förlängt avtal gällande bevakningstjänster. Inköp och upphandlingar utöver detta har gällt formgivning, möbler och inredningar, larm- och passersystem samt datorer.

Externa finansieringskällor

Den verksamhet som LSH bedriver omfattar flertalet olika finansieringsformer. Den klart största delen av intäkterna utgör de statliga anslagen 74,7% (75,7%). För att LSH ska kunna utveckla och bedriva verksamheten utgör de externa finansieringskällornas bidrag samt övriga avgifter en mycket viktig del av myndigheternas intäkter. Under 2017 uppgick bidrag och övriga avgifter till drygt 19,5 mkr (18 mkr), vilket utgör 25,3% av de totala intäkterna på drygt 77 mkr.

Redovisningen sker i enlighet med de krav som finns främst i regleringsbrev och förordning.

Redovisning av bidrag

På regelbunden basis ansöker myndigheten om externa bidrag från fonder, stiftelser och privata bidragsgivare. Främst avser dessa medel att finansiera hela eller delar av publikationer, utställningar och projekt inom samlingskontroll. Syfte och ändamål är ofta villkorade i avtalet

Damernas salong i Hallwylska museet.

med bidragsgivaren för hur medlen ska användas. Statliga bidrag har erhållits för utvecklingsanställningar och arbetsmarknadsstöd.

Under 2019 planeras en ny basutställning öppna i Livrustkammaren vilken till största del finansieras av externa medel, varför arbetet har intensifierats ytterligare med att söka externa bidrag under året.

Förbrukning av bidragen sker i den takt projekten fortgår. Totalt har myndigheten brukat bidrag för ca 5,6 mkr för att finansiera verksamhet. Detta utgör ca 7,2% (6,8%) av myndighetens totala intäkter.

Använda bidrag (tkr)	2017	2016	2015
Bidrag från stiftelser, fonder och privata bidragsgivare	3 156	3 773	4 693
Statliga bidrag	2 395	1 188	533
Bidrag från mellanstatliga organ	0	0	0
Summa	5 551	4 961	5 226

REDOVISNING AV AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

LSH tar ut avgifter för att finansiera delar av verksamheten i enlighet med förordning (2007:1195). Under året har avgifter tagits ut för entréer till tillfälliga utställningar, vissa programaktiviteter samt visningar. Myndigheten har under året även bedrivit två resultatområden med avgiftsbelagd verksamhet: *Försäljning av varor (Butik)* respektive *Undersökningar, utredningar och andra tjänster (Uppdrag)*. Redovisningen sker i enlighet med regleringsbrevet för 2017.

Resultatområde Butik

Efter flertalet år med underskott inom resultatområdet, upprättades en handlingsplan inför 2015 för att nå full kostnadstäckning och hämta in det ackumulerade underskott som uppstått. Planen sträcker sig över 5 år och LSH har arbetat medvetet med att justera och effektivisera verksamheten därefter. Detta har, i kombination med ökat antal besökare, lett till att resultatområdet visar ett positivt resultat för andra året i rad, +2 tkr (+65 tkr 2016).

Resultatområde Uppdrag

Inom konservering, textil och papper bedriver LSH uppdragsverksamhet med full kostnadstäckning. Verksamheten har dock dragits med underskott under ett antal år, varför större insatser gjordes inför 2016 med bland annat reducerad verksamhet inom förlustbringande verksamhetsgrenar, vilket har lett till att resultatområdet i år slutar på ett balanserat ackumulerat resultat på 0.

Entréer och visningar

Generellt sjönk intresset för att betala för visningar och audioguider efter införandet av fri entré 2016. Under året har LSH haft flertalet attraktiva avgiftsbelagda tillfälliga utställningar som bidragit till att ett ökat antal besökare betalat entré samtidigt som intresset för att delta i visningar och programaktiviteter har ökat. Även försäljning av kringprodukter såsom böcker, presenter, vägledning etc. har ökat i butik och kassa.

Avgiftsfinansierad verksamhet med krav på full kostnadstäckning (tkr)

	+/-	+/-	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	UTFALL	UTFALL	UTFALL	Ack +/-
	t.o.m. 2015	2016	Intäkter 2017	Kostnader 2017	+/- 2017	Ack +/- utg 2017	Intäkter 2017	Kostnader 2017	+/- 2017	utgående 2017
TKR										

AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET MED KRAV PÅ FULL KOSTNADSTÄCKNING

Försäljning av varor	-652	65	2 000	1 900	100	-487	2 346	2 344	2	-585
Uppdrag	-144	160	200	190	10	26	314	330	-16	0
Summa	-796	225	2 200	2 090	110	-461	2 660	2 674	-14	-585

ÖVRIG AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

Entréer och visningar	5 800	5 800	5 809
Övriga avgifter	3 000	3 000	5 299
Summa	8 800	8 800	11 108

Redovisning av sponsring

Under året har myndigheten även haft intäkter för barter på drygt 230 tkr. Dessa avser främst samarbeten som LSH har haft genom utställningarna *Bergman på modet* vid Hallwylska museet, *Jane Austens värld* på Skoklosters slott samt *Katanas! japanska svärd* i Livrustkammaren.

Ekonomisk redovisning

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		57 726	55 512
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	14 002	12 892
Intäkter av bidrag	2	5 551	4 961
Finansiella intäkter	3	20	12
Summa		77 299	73 376
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-41 455	-39 309
Kostnader för lokaler		-13 464	-13 780
Övriga driftkostnader		-21 026	-18 511
Finansiella kostnader	5	-45	-50
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 323	-1 501
Summa		-77 314	-73 151
Verksamhetsutfall		-15	225
Årets kapitalförändring	6	-15	225

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och immateriella anläggningstillgångar	7	360	495
Summa		360	495
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	1 607	1 822
Maskiner, inventarier, installationer m m	9	5 492	3 792
Pågående nyanläggning	10	1 389	602
Summa		8 488	6 216
Varulager m m			
Varulager och förråd	11	2 043	2 013
Summa		2 043	2 013
Fordringar			
Kundfordringar		1 060	765
Fordringar hos andra myndigheter	12	1 345	1 152
Övriga kortfristiga fordringar	13	189	153
Summa		2 594	2 070
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	3 093	3 042
Upplupna bidragsintäkter		4	221
Övriga upplupna intäkter	15	181	112
Summa		3 277	3 375
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	-591	-592
Summa		-591	-592
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		3 678	4 300
Kassa, postgiro och bank		26	26
Summa		3 704	4 326
SUMMA TILLGÅNGAR		19 875	17 902

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Donationskapital		587	587
Balanserad kapitalförändring		-570	-795
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-15	225
Summa	17	2	17
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	18	5 665	3 858
Skulder till andra myndigheter	19	1 249	1 456
Leverantörsskulder		984	2 759
Övriga kortfristiga skulder	20	598	585
Summa		8 496	8 658
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	3 041	2 808
Oförbrukade bidrag	22	8 269	6 360
Övriga förutbetalda intäkter		67	59
Summa		11 377	9 227
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		19 875	17 902
Ansvarsförbindelser			
Statliga garantier för lån och krediter		inga	inga
Övriga ansvarsförbindelser		inga	inga

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		Ing. överförings- belopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter*	Utg. överförings- belopp	
8:1 Centrala museer: Myndigheter (tkr)		Not					
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet ap. 5 (ram)		23	675	57 725	58 400	57 763	637
Summa		675	57 725	58 400	57 763	637	

* Differens mot posten Intäkter av anslag i resultaträkningen
avser reglering av semesterlöneskuld enligt undantagsregeln 37 tkr.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Redovisningsprinciper

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605), FÅB, och förordningen om myndigheters bokföring (2000:606), FBF, samt ESV:s föreskrifter till dessa.

Fakturor <20 tkr har inte bokförts som periodavgränsningsposter per 2017-12-31.

Upplysningar av väsentlig betydelse

Fordringar har tagits upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga omsättningstillgångar har värderats till anskaffningsvärde alternativt verkligt värde, om detta är lägre än anskaffningsvärdet.

Försäljning av varor samt externa konserveringsuppdrag utgör egna resultatområden med full kostnadstäckning. Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

För ökad kvalitet i resultatredovisningen konteras kostnader och intäkter direkt på verksamhetens prestationer. OH-påslag fördelas utifrån budget. För 2017 uppgår OH till 25% av totala kostnader för respektive resultatområde.

Värderingsprinciper – anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 25 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivning sker månadsvis. Immateriella tillgångar avser licens för redovisningssystem samt licenser i samband med tidigare års upphandling och anskaffning av it-stöd för information/databas för samlingarna och för webb 2.o.

LSH tillämpar vanligtvis följande avskrivningstider, men en bedömning görs av varje anläggningstillgångs ekonomiska livslängd vid inköpstillfället.

Tillämpade avskrivningstider

- 3 år Datorer
- 5 år Maskiner och tekniska anläggningar
- 5 år Inredningsinventarier
- 5 år Immateriella tillgångar
- 10 år Utställningsmontrar
- 10 år Förbättringsutgift på annans fastighet
- 10 år Basutställningar

LSH avviker från den av Ekonomistyrningsverket rekommenderade ekonomiska livslängden för datorer. LSH redovisar inte datorer samt kringutrustning till dessa som anläggningstillgångar utan kostnadsför dessa direkt. Anledningen är att utrustningen inte bedöms ha en ekonomisk livslängd uppgående till 3 år på grund av det extra slitaget som användningen medför.

LSH ansvarar för förvaltningen av Stiftelsen Hallwylska museet (förordning 2006:261) vilket innefattar ansvar för administration, drift och underhåll, investeringsprojekt samt antikvarisk tillsyn. Kostnader förenliga med förvaltningsuppdraget regleras enligt självkostnadsprincip. Tillgångarnas värde uppgår till ca 28 mkr (2017). Utdelning från stiftelsen till myndigheten har skett under året, totalt 930 tkr. Dessa har, i enlighet med gåvobrevet, använts för att vårda och underhålla föremålen samt bedriva museiverksamhet.

Stiftelsen bevakar att donationsvillkoren uppfylls och LSH ansvarar för att driva den löpande verksamheten vid Hallwylska museet. Verksamhetens resultat och dess kostnader redovisas således i myndighetens årsredovisning.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

Namn	Ersättn (tkr)
Magnus Hagberg, ÖI 20170101–20170531	435
Malin Grundberg, tf ÖI 20170601–20171231	750

Råds- och styrelseuppdrag

Magnus Hagberg, Stockholms universitet, ledamot i Humanistiska fakultetsnämnden

Noter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	2017	2016
Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Entréer och visningar	5 809	5 021
<i>varav bokade skolverksamhet</i>	440	497
Föreläsningar och annan publik verksamhet	699	599
<i>varav för barn och unga</i>	433	494
Övriga intäkter enligt 4§ avgiftsförordningen*	4 599	3 906
Med full kostnadstäckning:		
Försäljning av varor	2 346	2 265
Uppdrag	314	469
Intäkter enl 15a kapitalförsörjningsförordningen:		
Sponsorintäkter	0	399
Barterintäkter	234	235
Summa	14 002	12 892
* I Övriga intäkter enligt 4§ ingår egna publikationer m m.		
Not 2 Intäkter av bidrag		
Icke statliga bidrag	3 156	3 773
Statliga bidrag	2 395	1 188
Bidrag från mellanstatliga organ	0	0
Summa	5 551	4 961
Not 3 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter räntekonto i Riksgäldskontoret	0	0
Ränteintäkter lån i Riksgäldskontoret	20	12
Övriga finansiella intäkter	0	0
Summa	20	12
Not 4 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	27 746	26 283
<i>varav lönekostnader ej anställd personal</i>	60	47
Övriga kostnader för personal	13 709	13 026
Summa	41 455	39 309
Not 5 Finansiella kostnader		
Räntekostnader avseende lån i Riksgäldskontoret	0	0
Räntekostnader räntekonto i Riksgäldskontoret	23	18
Övriga finansiella kostnader	22	33
Summa	45	50
Not 6 Årets kapitalförändring		
Netto Resultatområde Butiker	-16	65
Netto Resultatområde Uppdrag	2	160
Summa	-15	225

BALANSRÄKNING

(tkr)	2017-12-31	2016-12-31
Not 7		
Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	2 158	1 705
Årets anskaffningar	0	453
Årets avgående	0	0
Summa anskaffningsvärde	2 158	2 158
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 664	-1 497
Årets avskrivningar	-135	-167
Årets avgående	0	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-1 798	-1 664
Utgående bokfört värde	360	495
Not 8		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	2 149	1 486
Årets anskaffningar	0	663
Årets avgående	0	0
Summa anskaffningsvärde	2 149	2 149
Ingående ackumulerade avskrivningar	-327	-173
Årets avskrivningar	-215	-154
Årets avgående	0	0
Summa ackumulerade avskrivningar	-542	-327
Utgående bokfört värde	1 607	1 822
Not 9		
Maskiner, inventarier, installationer m m		
Ingående anskaffningsvärde	16 211	14 383
Årets anskaffningar	2 674	1 989
Årets avgående	-90	-161
Summa anskaffningsvärde	18 794	16 211
Ingående ackumulerade avskrivningar	-12 418	-11 399
Årets avskrivningar	-974	-1 180
Årets avgående	90	161
Summa ackumulerade avskrivningar	-13 302	-12 418
Utgående bokfört värde	5 492	3 792
Not 10		
Pågående nyanläggningar		
Ingående anskaffningsvärde	602	125
Årets anskaffning	787	477
Summa anskaffningsvärde	1 389	602
Not 11		
Varulager		
Butiker, inköpta varor	610	633
Produktförmedling, egna publikationer m m	1 433	1 380
Summa	2 043	2 013
Not 12		
Fordringar hos andra myndigheter		
Fordran ingående mervärdesskatt	697	855
Kundfordringar	648	296
Summa	1 345	1 152
Not 13		
Övriga kortfristiga fordringar		
Övriga fordringar	189	153
Summa	189	153
<i>varav osäker fordran</i>		103

(tkr)		2017-12-31	2016-12-31		
Not 14	Förutbetalda kostnader				
	Förutbetalda hyreskostnader	2 981	2 937		
	Övriga förutbetalda kostnader	112	105		
	Summa	3 093	3 042		
Not 15	Övriga upplupna intäkter				
	Upplupen återbetalning hyra	0	0		
	Övriga upplupna intäkter	181	112		
	Summa	181	112		
Not 16	Avräkning med statsverket				
	<i>Anslag i räntebärande flöde</i>				
	Ingående balans	-675	-461		
	Redovisat mot anslag	57 763	55 569		
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-57 725	-55 783		
	Skuld/fordran avseende anslag i räntebärande flöde	-637	-675		
	<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>				
	Ingående balans	83	141		
	Redovisat mot anslag enl. undantagsregeln	-37	-57		
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	46	83		
	Summa Avräkning med statsverket	-591	-592		
Not 17	Myndighetskaptal				
		Donations-kapital	Bal.kap. avgiftsbelagd verksamhet	Kapital-förändring enligt RR	Summa
	Utgående balans 2016	587	-795	225	17
	Ingående balans 2017	587	-795	225	17
	Föregående års kapitalförändring	0	225	-225	0
	Årets kapitalförändring	0	0	-15	-15
	Summa årets förändring	0	225	-240	-15
	Utgående balans 2017	587	-570	-15	2
Not 18	Lån i Riksgäldskontoret				
	<i>Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar</i>				
	Ingående balans		3 858		2 163
	Under året nyupptagna lån		2 628		2 457
	Årets amorteringar		-821		-762
	Utgående balans		5 665		3 858
	<i>Beviljad låneram</i>		7 000		4 500
Not 19	Skulder till andra myndigheter				
	Sociala avgifter		712		699
	Övriga skulder till andra myndigheter		537		757
	Summa		1 249		1 456

(tkr)	2017-12-31	2016-12-31
Not 20 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt och prel. skatt arvoden	598	585
Övriga kortfristiga skulder	0	0
Summa	598	585
Not 21 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner		
och löner inkl. sociala avgifter	2 261	2 365
Övriga upplupna kostnader	780	443
Summa	3 041	2 808
Not 22 Oförbrukade bidrag		
Bidrag från annan statlig myndighet, >3 mån-1 år	0	869
Bidrag från icke-statliga givare	8 269	5 492
Summa	8 269	6 360

ANSLAGSREDOVISNING

	2017	2016
Not 23 Uo 17 8:1 ap.5 Centrala museer; myndigheter		
Tilldelat belopp enligt regleringsbrev	57 725	55 783
<i>Enligt regleringsbrev för 2017 disponerar myndigheten en anslagskredit på 1732 tkr.</i>		

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(belopp i tkr om ej annat anges)

	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram					
Beviljad låneram	7 000	4 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad låneram	5 665	3 858	2 163	2 825	2 160
<i>Kvar av låneramen</i>	<i>1 335</i>	<i>642</i>	<i>1 337</i>	<i>675</i>	<i>1 340</i>
Kontokrediter hos RGK					
Räntekontokredit	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530
Max utnyttjad under året	1 977	-953	-1 991	-2 279	-999
Räntor avseende räntekonto i RGK					
Ränteintäkter	0	0	0	3	18
Räntekostnader	23	18	4	2	0
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	11 000	9 940	20 550	18 890	17 100
Totala avgiftsintäkter, disponeras	14 002	12 892	19 607	17 940	17 856
Anslagskredit					
Beviljad anslagskredit	1 732	1 673	1 324	1 319	1 262
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	-320	-600
Anslag m m					
Anslagssparande	637	675	461	0	0
Årsarbetskrafter och anställda m m					
Antalet årsarbetskrafter (st)	61	64	54	51	50
Medelantalet anställda (st)	75	77	63	60	55
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 245	1 119	1 232	1 282	1 315
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-15	225	-185	-293	-65
Balanserad kapitalförändring	-570	-795	-610	-318	-252

Årsredovisning 2017

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Härmed beslutar jag om årsredovisning 2017 för Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet.

Stockholm den 19/2 2018

Stefan Karlberg
STABSCHEF

